

METSÄHALLITUKSEN VUOSIKERTOMUS 2019

#160KESTÄVÄÄTEKOA

#KESTÄVÄÄTEKOA

160

METSÄHALLITUS

TOIMINTATAPAOHJE

Vastuullisen ja eettisen toiminnan kivijalka.

JOHTAMINEN**ILMASTO-OHJELMA KÄYNNISTYI**

Vahvistamme hiilinielujen ja -varastojen sekä kehitämme ilmastoviisasta toimintaa ja palveluja.

YMPÄRISTÖ**KESTÄVÄÄ TUOTTOA VALTION MAA- JA VESIALUEILTA****YHTEISKUNTA****VUOSI 2019****#160KESTÄVÄÄTEKOA**

luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan hyväksi

VUOSI 2019	3	Ihminen	58
Vuoden kohokohdat 2019	4	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	60
Avainluvut 2019	5	Huolenpito henkilöstöstä	61
Pääjohtajan katsaus	6	Saamelaiskulttuuri	64
NÄIN TOIMIMME	8	Yhteiskunta	67
Metsähallitus lyhyesti	9	Yhteensovittaminen ja osallistaminen	69
Vastuualueet	12	Työtä ja elinvoimaa maakuntiin	72
Strategia ja arvot	16	Hyvinvointi ja terveys	81
Toimintaympäristö	17		
Sidosryhmät	22		
VASTUULLISUUS	24	HALLINTO JA JOHTAMINEN	85
Johtaminen	29	Johtamisperiaatteet	87
Eettinen johtaminen	32	Riskienhallinta	88
		Palkitseminen	90
Ympäristö	34	Johtoryhmä	91
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	37	Hallitus	92
Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen	49	Raportointiperiaatteet ja gri-tili	93
Luonnonvarojen kestävä käyttö	53	TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS	96

VUOSI 2019

Metsähallitus täytti 160 vuotta vuonna 2019. Vuotta juhlittiin #160kestäväätekoa-somekampanjalla, joka viesti sekä juurevuudesta että eteenpäin katsomisesta. Vuoden aikana toteutetut 160 kestävää tekoa kumpusivat vastuullisesta toiminnasta – joko arkipäiväisestä työstä tai uusista, juhluvuoden kunniaksi tehdyistä teoista.

VUODEN KOHOKOHDAT 2019

2. Metsähallitus käynnisti ilmasto-ohjelman osana vastuullisuusohjelmaa. »

3. Lapin luonnonvarasuunnitelma vuosille 2019–2024 valmistui. »

4. Metsähallituksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin. »

5. Valtion mailla sijaitsevaa Metsähallituksen hankekehittämää Suomen suurinta tuulivoimapuistoa ryhdyttiin rakentamaan Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla. »

7. Lisärahoitusta luonnonsuojelutyöhön ja retkeilyrakenteiden kunnostamiseen. »

1. Metsähallituksen toimintatapaohje julkaistiin. »

6. Metsähallitus ja Suomen luonnonsuojeluliitto ennallistavat yhdessä soita. »

AVAINLUVUT 2019

milj.
€368,5
(366,4)

LIIKEVAIHTO, MILJ. €

129,2
(124,8)

TULOS, MILJ. €

139,9
(138,1)

LIIKEVOITTO, MILJ. €

138,9
(102,9)TULOUTUS VALTIOLLE EDELLISEN
VUODEN TULOKSESTA, MILJ. €

3,92

HENKILÖSTÖN VIRE
(SITOUTUNEISUUS,
INNOSTUS JA ENERGIA)
(ASTEIKKO 1-5)647
(669)LIIKETOIMINNAN
HENKILÖTYÖVUODET1 153
(1191)KOKO KONSERNIN
HENKILÖTYÖVUODET

77,6

YLEISET
YHTEISKUNNALLISET
VELVOITTEET, PANOSTUS,
MILJ. €

%

38
(38)LIIKEVOITON OSUUS
LIIKEVAIHDOSTA, %6
(6)INVESTOINNIT
LIIKEVAIHDOSTA, %43
(46)VALTION TALOUSARVIOISTA
SAATU RAHOITUS, JULKISET
HALLINTOTEHTÄVÄT, MILJ. €

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

JUHLAVUOSI #KESTÄVÄÄTEKOA

– EDISTIMME HYVIÄ TOIMINTATAPOJA, ILMASTOTEKOJA JA
YHDENVERTAISUUTTA

Metsähallitus juhli viime vuonna 160-vuotista historiaansa kestävien tekojen merkeissä. Tänä vuonna suuntaamme katseet vahvasti kohti tulevaisuutta. Yhteensovittamalla vastuullisesti valtion maihin ja vesiin kohdistuvia odotuksia varmistamme, että kaikilla – myös tulevilla sukupolvilla – on mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen luomasta arvosta.

Asiantunteva työmme tuotti tulosta sekä ekologisen, taloudellisen että sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Julkaisimme yhtenä ensimmäisistä valtionhallinnon

toimijoista toimintatapaohjeen ja uusimme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, jotka molemmat edistävät laajasti sosiaalista vastuullisuutta Metsähallituksen toiminnassa ja palveluissa.

Käynnistimme ilmasto-ohjelman, jossa tavoitteenamme on sekä hillitä ilmastonmuutosta että kehittää osaamista ja palveluja muuttuviin ilmasto-olosuhteisiin. Liiketoiminnassa panostimme luonnon monimuotoisuuteen, virkistyskäyttöön, saamelaiskulttuuriin ja porotalouteen enemmän kuin koskaan aiemmin, 77,6 miljoonaa euroa. Suojelualueilla aktiivisia luonnonhoitotoimenpiteitä kohdistettiin kaikista uhanalaisimpiin elinympäristöihin ja lajeihin.

Kehitämme vahvasti vastuullista toimintaamme vastaamaan ja ratkaisemaan globaalista toimintaympäristöstä nousevia haasteita.

Metsähallituskonsernin liikevaihto vuonna 2019 oli 368,5 ja tulos 129,2 miljoonaa euroa. Saavutimme meille asetun tuloutustavoittemme valtiolle, 138,9 miljoonaa euroa. Metsätaloudessa vuosi oli markkinatilanteesta johdun vaihteleva. Tuulivoimassa ja kiviainesliiketoiminnassa jatkui positiivinen vire, vaikkakin markkinoiden varovaisuus heijastui yritysten kanssa laadittuihin sopimuksiin pidentäen hankeaikoja ja niiden edistymistä.

Kansallispuistot sekä muut virkistys- ja eräkäytön kohteet ovat yhä tärkeämpiä hyvinvoinnin ja terveyden vaalimisessa. Entistä useampi kotimainen ja ulkomainen matkailija suuntaa käyntinsä hoidossamme oleviin luonto- ja kulttuurikohteisiin. Kansallispuistoihin ja muihin yleisö-

kohteisiin tehtiin viime vuonna 8,2 miljoonaa käyntiä, ja erällä vietettiin 1,9 miljoonaa vuorokautta. Kasvavat käyntimäärät tuovat lisää työtä ja toimeentuloa eri puolille maata.

GLBAALIT HAASTEET VAHVASTI ESILLÄ

Kehitämme vahvasti vastuullista toimintaamme vastaamaan ja ratkaisemaan globaalista toimintaympäristöstä nousevia haasteita. Asiantuntijuutemme on maa- ja vesialueiden kestävässä käytössä ja suojelussa keskeistä. Uuden valmisteilla olevan strategiaamme myötä toimintamme nivoutuu yhä tiiviimmin globaaleihin viitekehyksiin, kuten YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin sekä yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin periaatteisiin.

Sidosryhmämme ja kumppanimme arvioivat Metsähallituksen vastuullisuuden ja yhteistyön tason parantuneen. Meiltä odotetaan entistä kuuntelevampaa ja ymmärtävämpää yhteistyötä sekä yhä parempaa tarpeiden ja toiveiden yhteensovittamista. Haluamme parantaa avointa vuoropuhelua ja toimintaa, joka perustuu luottamukseen ja keskinäiseen arvostukseen. Siten voimme yhdessä edistää valtion maiden avointa, vastuullista ja kestävää käyttöä.

Juha S. Niemelä
pääjohtaja

NÄIN TOIMIMME

Metsähallituksen toiminta perustuu vastuullisuuteen ja toiminnan jatkuvaan parantamiseen. Metsähallituksen toiminnan tavoitteena on turvata luonnon monimuotoisuutta, luoda mahdollisuuksia kestäväälle liiketoiminnalle ja lisätä maakuntien elinvoimaa, edistää luonnosta saatavia hyvinvointipalveluja sekä tulouttaa tuloja valtiolle. Toiminnallaan Metsähallitus vastaa myös globaaleihin haasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja muutokseen sopeutumiseen.

METSÄHALLITUS LYHYESTI

VALTION MAA- JA VESIOMAISUUDEN VASTUULLINEN HOITAJA

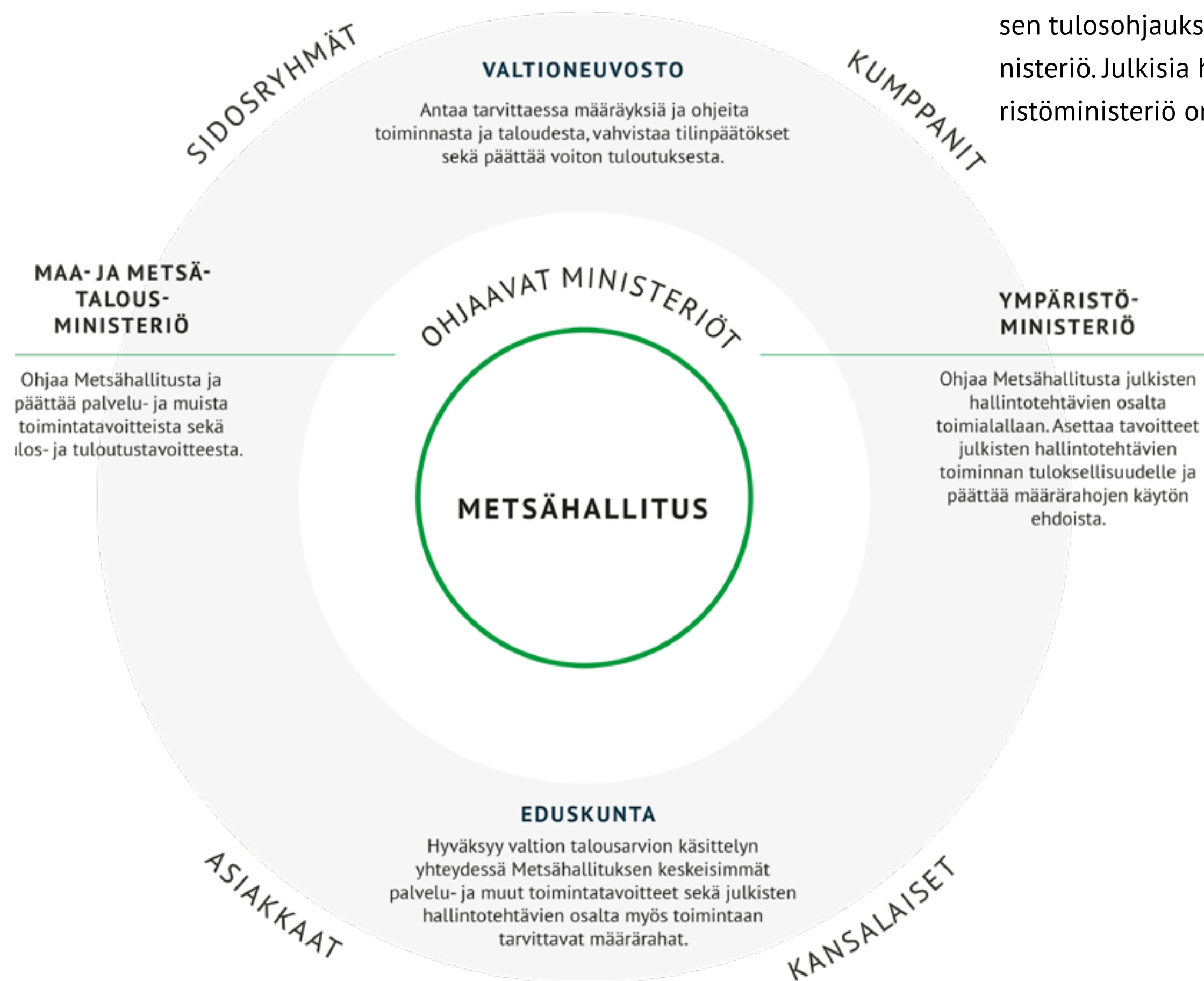
Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka käyttää, hoitaa ja suojelee hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi ja sovittaa yhteen omistajansa, sidosryhmiensä sekä asiakkaidensa näihin alueisiin kohdistamia odotuksia ja tavoitteita.

Metsähallitus harjoittaa liiketoimintaa tytäryhtiöissään Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä, MH-Kivi Oy:ssä ja Siemen Forelia Oy:ssä sekä konserniin kuuluvassa Metsähallitus Kiinteistökehityksessä. Metsähallituksen liiketoimintaan kuuluvat valtion metsien kestävä hoito ja käyttö, metsäpuiden siementuotanto sekä valtion maa- ja vesialueiden vuokraus-, myynti- ja kehitystoiminta.

Julkisia hallintotehtäviä hoitavat Luontopalvelut ja Eräpalvelut. Niiden tehtäviin kuuluvat luonnonsuojelu, eräasiat ja luonnon virkistyskäyttö. Julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillään liiketoiminnasta, ja ne rahoitetaan valtion talousarvioon osoitetuilla varoilla ja lupatuloilla.

METSÄHALLITUS LYHYESTI

Metsähallituksen vuosittaiset tavoitteet hyväksytään eduskunnassa osana valtion budjettia. Metsähallituksen tulosohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Julkisia hallintotehtäviä ohjaa myös ympäristöministeriö oman hallinnonalansa asioissa.

LIIKETOIMINNASSA PANOSTETAAN LUONNON, IHMISEN JA YHTEISKUNNAN HYVINVOINTIIN

Metsähallitus toimii liiketoiminnassa aktiivisesti ja vastuullisesti ympäristön, yhteiskunnan ja ihmisten hyväksi.

Osana luonnonvarojen kestävästä hoidosta ja käytöstä Metsähallitus huolehtii yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteutumisesta liiketoiminnassaan ottamalla huomioon biologisen monimuotoisuuden suojelun, luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset. Lisäksi Metsähallitus sovittaa yhteen hallinnassaan olevien luonnonvarojen hoidon, käytön ja suojelun saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

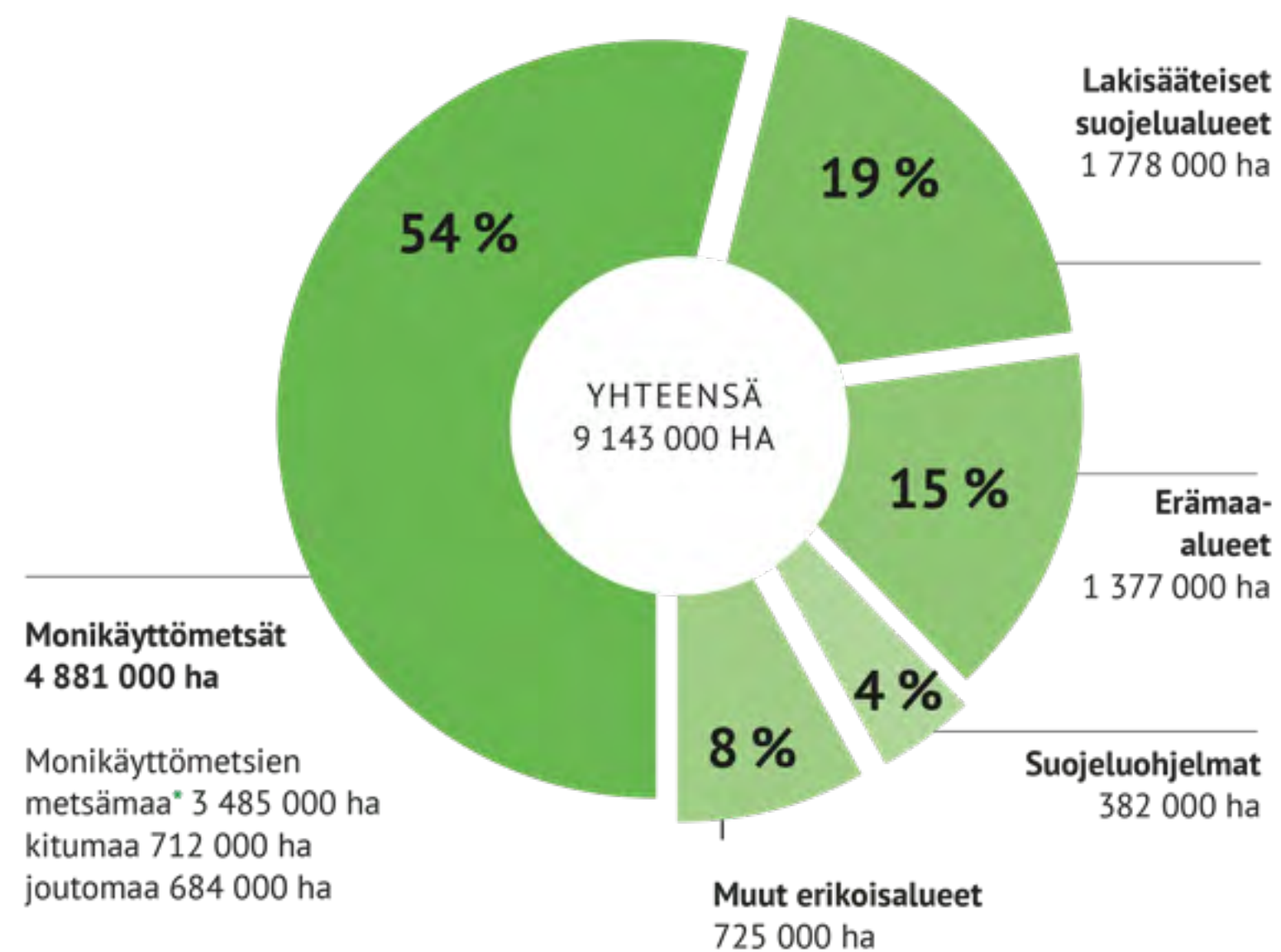
Metsähallitus noudattaa toiminnassaan yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden lisäksi metsänomistajille yhteistä lainsäädäntöä, kuten metsä- ja luonnonsuojelulain vaatimuksia.

HOIDOSSA KOLMANNES SUOMEA

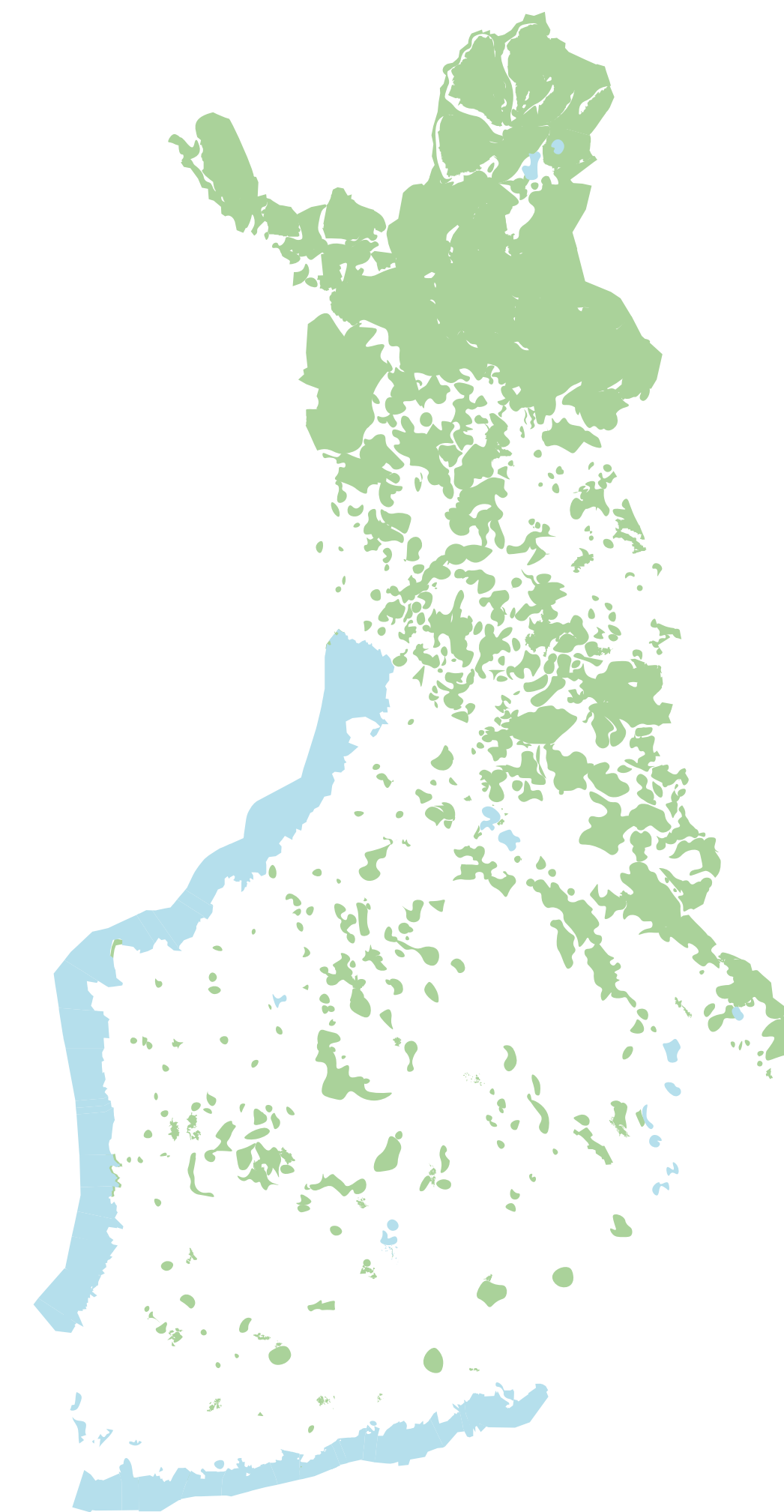
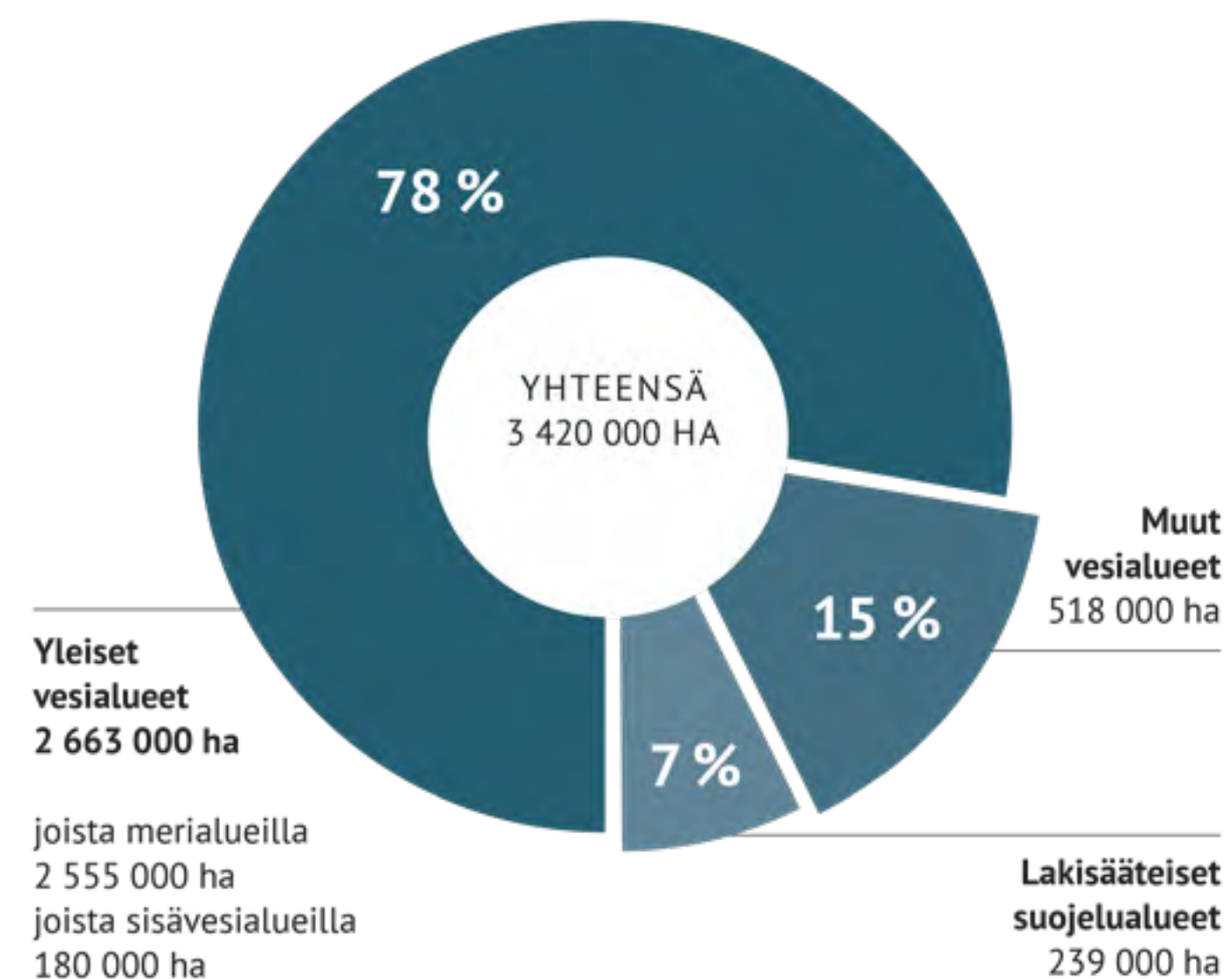
Metsähallituksen hoidossa on maa-alueita **9 143 000 hehtaaria** ja vesialueita **3 420 000 hehtaaria**, yhteensä **12 563 000 hehtaaria**.

MAA-ALUEET

* Metsätalousmaat on jaettu pohjoismaisen metsätalousluokittelun mukaan puuntuottokyvyn perusteella: metsämaalla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään 1 m³/ha, kitumaalla 0,1–1 m³/ha ja joutomaalla alle 0,1 m³/ha.

VESIALUEET

milj.
€

335,1
(335,5)

LIKEVAIHTO

20,9
(39,0)

TULOS

95
(80)

VALTION METSIEN KÄYTÖSTÄ
MAKSETTU KÄYTTÖOIKEUSKORVAUS

75,1
(60,8)

YLEISET YHTEISKUNNALLISET
VELVOITTEET, PANOSTUS

METSÄHALLITUS METSÄTALOUS OY
2019 (2018)

milj. m³
6,3
(6,2)

KORJATUN PUUN MÄÄRÄ

hlö
447
(499)

HENKILÖSTMÄÄRÄ
(31.12.2019)

2%
(2,1)

PUUNKORJUUN PIIRISSÄ
OLEVA OSUUS METSÄALASTA

VASTUUALUEET

METSÄHALLITUS METSÄTALOUS OY

- MONIKÄYTTÖMETSISTÄ HYVINVOINTIA JA UUSIUTUVAA RAAKA-AINETTA

Metsähallitus Metsätalous Oy on Metsähallituksen kokonaan omistama tytäryhtiö, joka hoitaa liiketoiminnan piirissä olevia, PEFC-sertifioituja monikäyttömetsiä.

Metsätalous Oy on osa bio- ja kiertotalouden arvoketjua. Vuosittain valtion monikäyttömetsistä korjataan noin kuusi miljoonaa kuutiometriä puuta bio- ja metsäteollisuuden tarpeisiin. Metsähallituksen vuosittaisesta liikevaihdosta metsätalouden osuus muodostaa vajaa 90 prosenttia. Metsähallituksen puun osuus Suomen metsäteollisuuden viennin arvosta on noin kahdeksan prosenttia.

Metsätalouden lisäksi monikäyttömetsiä hyödynnetään luontomatkailussa, porotaloudessa sekä luonnontuotealalla. Niissä myös retkeillään, metsästetään ja marjastetaan.

KIINTEISTÖKEHITYS
2019 (2018)

 milj.
€

 17,6
(16,9)

LIIKEVAIHTO

 22,9
(17,2)

LIIKEVOITTO

 2,5
(2,4)

 YLEISET YHTEISKUNNALLISET
VELVOITTEET, PANOSTUS

kpl

 91
(91)

 VALTION MAILLA OLEVAT
TUULIVOIMALAT

hlö

 41
(42)

 HENKILÖSTÖMÄÄRÄ
(31.12.2019)

 Tontit
kpl

 113
(115)

MYYDYT

 33
(76)

VUOKRATUT

VASTUUALUEET

METSÄHALLITUS KIINTEISTÖKEHITYS

- LISÄARVOA MAILLE JA VESILLE

Metsähallituksen liiketoimintayksikkö Metsähallitus Kiinteistökehitys luo kestävästi monipuolisia mahdollisuuksia biotaloudelle ja liiketoiminnalle. Kiinteistökehitys vastaa Metsähallituksessa kaavoituksesta sekä myy ja vuokraa tontteja yksityishenkilöille ja yrityksille edistäen maankäyttöä ja lisäten mahdollisuuksia paikalliselle yrittäjyydelle. Kiinteistökehitys vastaa myös Metsähallituksen maanmyynnistä ja -hankinnasta kiinteistöstrategian mukaisesti.

Kiinteistökehitys tekee tuulivoiman hankekehitystä ja -myyntiä edistäen siten osaltaan Suomen ilmastotavoitteen toteutumista. Lisäksi se kartoittaa, myy ja vuokraa valtion mailla olevia kiviainesvarantoja. Kiinteistökehitys huolehtii myös valtion edunvalvonnasta kaivosasioissa.

ha
LUONTOPALVELUT
 2019 (2018)

6 106

 ELINYMPÄRISTÖJEN ENNALLISTA-
 MINEN JA HOITO SUOJELUALUEILLA,
 HA

8 168 300
 (6 858 600)

 KÄYNTIMÄÄRÄT YHTEENSÄ (KANSALLISPUISTOT, VALTION
 RETKEILYALUEET, HISTORIAKOHTEET, LUONTOKESKUKSET
 JA MUUT SUOSITUT KOHTEET), KÄYNTIÄ

5 098

 JOSTA
 PERINNEYMPÄRISTÖJEN
 JATKUVA HOITO, HA

802 300

JOISTA HISTORIAKOHTEILLA, KÄYNTIÄ

milj.
€
321,9

 KANSALLISPUISTOJEN,
 VALTION RETKEILYALUEIDEN
 JA ERÄIDEN MUIDEN SUOJELU-
 JA VIRKISTYSALUEIDEN
 KÄVIJÖIDEN RAHANKÄYTÖN
 PAIKALLISTALOUDELLISET
 VAIKUTUKSET, MILJ. EUROA.

4,38

 LUONTOKESKUSTEN JA
 MAASTOPALVELUJEN
 ASIAKASTYYTYVÄISYYS
 (ASTEIKOLLA 1-5)

km
4 959

 YLLÄPIDETTYJÄ
 RETKEILYREITTEJÄ, KM.

hlö
432

(435)

 HENKILÖSTMÄÄRÄ
 (31.12.2019)

kpl
88

(85)

 SYNTYNEIDEN SAIMAAN-
 NORPPIEN MÄÄRÄ, KPL

VASTUUALUEET

METSÄHALLITUKSEN LUONTOPALVELUT

- ELINVOIMAA LUONNOLLE JA IHMISILLE

Metsähallituksen Luontopalvelut hoitaa maamme kaikkia kansallispuistoja, luonnonpuistoja, valtion retkeilyalueita ja Lapin erämaa-alueita sekä kymmeniä kulttuuriperintökohteita. Se vastaa myös useiden merkittävien uhanalaisten lajien, kuten saimaannorpan ja maakotkan suojelusta.

Luontopalvelut tuottaa peruspalveluja retkeilijöille, jotta mahdollisimman moni pääsisi nauttimaan luonnosta ja sen hyvinvointivaikutuksista. Myös luontomatkaileuryritysten on helppo kehittää toimintaansa Luontopalvelujen ylläpitämien palvelujen pohjalta.

Luontopalvelut on aktiivinen toimija myös kansainvälisessä luonnonsuojeluyhteistyössä.

ERÄPALVELUT 2019 (2018)

1 900 000

ERÄNKÄYNTIPÄIVÄT*

kpl

180 486

(174 342)

KALASTONHOITOMAKSUT

kpl

9 861

(8 650)

ERÄVALVONTATAPAHTUMAT**

* Metsästäjien ja kalastajien viettämät päivät valtion alueilla, sisältää luvan ostaneet asiakkaat ja maksuttomilla oikeuksilla metsästävät ja kalastavat

** Tarkastetut maastossa liikkujat

hlö

72

(65)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ,
(31.12.2019)

myydyt kpl

71 398

(65 149)

METSÄSTYSLUVAT

94 121

(87 883)

KALASTUSLUVAT

VASTUUALUEET

METSÄHALLITUKSEN ERÄPALVELUT

- LUPA ON SIJOITUS LUONTOON

Metsähallituksen Eräpalvelut tarjoaa kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia myöntämällä erälupia valtion alueille. Eräpalvelujen tehtäviin kuuluu erävalvonta eli luvallisuuden ja laillisuuden valvonta valtion alueilla. Lisäksi Eräpalvelut kerää valtion kalastonhoitomaksun kalastajilta ja toimittaa kertymän maa- ja metsätalousministeriölle. Lupatulot käytetään kestävän eränkävynnin suunnitteluun sekä riistan ja kalojen elinympäristöjen parantamiseen. Eräpalvelut edistää ammattimaista kalastusta myöntämällä kaupallisen kalastuksen lupia.

ARVOT

Merkityksellisyys

Teemme merkityksellistä työtä koko Suomen, suomalaisen yhteiskunnan ja luonnon hyväksi. Tämä on voima, joka auttaa sovittamaan yhteen monenlaisia toiveita ja tavoitteita.

Huolenpito

Työskentelemme luonnonvarojen vastuullisen käytön ja hoidon sekä luonnon monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön puolesta. Asiakkaat, kumppanit ja työkaverit ovat meille tärkeitä.

Tuloksellisuus

Työmme tuottaa tulosta. Tekemämme tulos on sekä aineetonta että aineellista hyötyä, jota saadaan valtion maa- ja vesialueilta kestävästi yli sukupolvien.

STRATEGIA JA ARVOT

VASTUULLISUUS TOIMINNAN YTIMESSÄ

Metsähallituksessa vastuullisuus edistää strategian mukaista toimintaa sekä tukee strategisten tavoitteiden saavuttamista. Nykyinen strategia viitoittaa Metsähallituksen toimintaa vuoteen 2020 asti. Kauden 2020–2024 strategiatyö on aloitettu alkuvuodesta 2020.

Strategian linjausten mukaisesti sitoudumme seuraavaan:

- Takaamme valtion maiden ja vesien parhaan kestävä hyödyn yli sukupolvien lisäten hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa.
- Monipuolisen bio- ja kiertotalouden edelläkävijänä yhteensovitamme valtion maihin ja vesiin kohdistuvia odotuksia vastuullisesti ja vuorovaikutteisesti.
- Vastaamme globaaleihin haasteisiin innovatiivisilla ja kestävillä ratkaisulla. Turvaamme biologisen monimuotoisuuden säilymisen ja toimimme ilmastoviisaasti.
- Tarjoamme yhdenvertaisia palveluja kaikille. Asiakaskeskeisyys, digitaalisten palvelujen saavutettavuus ja kumppanuudet ovat kehittämistemme lähtökohtia.
- Toimimme yhtenäisesti ja tehokkaasti. Tietoon perustuva ja eettinen johtaminen sekä monimuotoinen työyhteisö tukevat onnistumistamme.

METSÄT MEGATRENDIEN YTIMESSÄ. »

Metsien käytöstä etsitään nyt kiivaasti ratkaisuja moniin maailmanlaajuisiin ongelmiin. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja monet muut megatrendeiksi nimetyt ilmiöt nivoutuvat tavalla tai toisella metsiin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

MUUTOSVOIMAT HAASTAVAT METSÄHALLITUSTA

Monet muutosvoimat ja megatrendit ilmastonmuutoksesta arvojen ja asenteiden muutokseen muokkaavat Metsähallituksen toimintaympäristöä. Muutokset, kuten poliittiset päätökset tai talouden kehitys, voivat muuttaa toimintaympäristöä hyvinkin nopeasti.

VALTIO-OMISTAJA EDELLYTTÄÄ, ETTÄ METSÄHALLITUS

- hoitaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi ja nostaa sen arvoa
- harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa ja tuottaa tuloja valtiolle
- vaalii luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriperintöä
- edistää valtion alueilta saatavia ilmastohyötyjä
- luo edellytyksiä uusille toiminnoille ja liiketoiminnalle valtion mailla.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

MEGATRENDIT

ILMASTONMUUTOS

- Ilmastonmuutos vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen ja lajistoon.
- Metsien kasvu kiihtyy, mutta äärimmäiset sääilmiöt lisääntyvät. Metsäpalot sekä hyönteis- ja myrskytuhot yleistyvät. Puunkorjuun olosuhteet muuttuvat. Hyvin hoidettujen metsien merkitys kasvaa.
- Vähäpäästöisten liikkumistapojen, kestävän matkailun sekä ilmasto- viisaiden palvelujen ja tuotteiden kysyntä kasvaa.
- Fossiilisia raaka-aineita korvaavien uusiutuvien raaka-aineiden, erityisesti puun, merkitys ja kysyntä kasvavat.

DIGITALISAATIO

- Vuorovaikutus asiakkaiden, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa nopeutuu ja muuttuu yhä tärkeämmäksi.
- Vaikuttajien määrä kasvaa. Tieto pirstaloituu, ja luotettavan tiedon merkitys kasvaa.
- Koulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkitys kasvaa työtehtävien digitalisoituessa.
- Tekoälyn kehittyminen luo uusia mahdollisuuksia, ja osa tehtävistä automatisoituu.

BIOTALOUS

- Luonnonvarojen kysynnän kasvun myötä resurssitehokkuuden ja kiertotalouden merkitys kasvaa. Kiertotalous luo uutta liiketoimintaa.
- Vastuullisuus ohjaa sijoituksia kestävämpiin ja ilmastoystävällisempiin kohteisiin, kuten uusiutuvaan energiaan ja vähäpäästöisiin yrityksiin.
- Tarve fossiilisia raaka-aineita korvaaville uusiutuville raaka-aineille kasvaa.
- Suomen vesiluontovarojen merkitys kasvaa, ja niitä tullaan hyödyntämään kokonaisvaltaisemmin.

KAUPUNGISTUMINEN JA VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN

- Luonnosta saatavien hyvinvointi- ja terveysvaikutusten merkitys kasvaa.
- Kiinnostus kestävään lähiluontomatkailuun kasvaa. Kävijäpaine lisääntyy kasvukeskusten virkistyskohteilla.
- Esteettömien, saavutettavien ja monipuolisten palvelujen tarve kasvaa.
- Työvoiman saatavuus vaikeutuu syrjäisillä alueilla.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

**HYVIÄ TOIMINTATAPOJA, TASA-ARVOA
JA YHDENVERTAISUUTTA EDISTETTIIN**

Metsähallitus julkaisi osana vastuullisuusohjelmaansa toimintatapaohjeen talvella 2019. Ohje on yksi ensimmäisistä valtionhallinnossa. Ohjeen rinnalla avattiin ilmoituskanava, jonka kautta kenen tahansa on mahdollista Metsähallituksen sisältä tai ulkopuolelta ilmoittaa nimettömänä toimintatapaohjeen vastaisesta toiminnasta.

Metsähallituksen uudistetun henkilöstöpolitiikan toteuttamista jatkettiin. Syksyllä 2019 valmistui lakisääteistä laajempi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka huomioi myös YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Suunnitelmaa edistettiin vuonna 2019 muun muassa anonyymien rekrytoinnin mahdollisuudella.

GLBAALIT HAASTEET VAHVASTI ESILLE

Vuonna 2019 julkiseen keskusteluun nousivat vahvasti ilmastonmuutos ja sen vaikutukset sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Keskustelua käytiin metsien

Vuonna 2019 julkiseen keskusteluun nousivat vahvasti ilmastonmuutos ja sen vaikutukset sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

vastuullisesta hoidosta ja käytöstä sekä hiilivarastoista ja -nieluista. Teemat näkyivät myös Metsähallituksen toiminnassa.

Metsähallitus käynnisti ilmasto-ohjelman, jonka tavoitteena on auttaa hillitsemään ilmastonmuutosta ja varautumaan ilmastonmuutoksen myötä muuttuviin olosuhteisiin sekä luonnossa että taloudellisessa ja sosiaalisessa toimintaympäristössä. Ohjelman yhteydessä valmistuu valtion maiden hiilitaselaskelma, ja ilmasto-ohjelman toteuttaminen jatkuu vuonna 2020.

Keväällä 2019 hallitusten välisen luontopaneelin IPBESin raportti nosti esiin luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja sen vaikutukset luontoon, ihmisiin ja yhteiskuntaan. Yksi Metsähallituksen strategisista tavoitteista on turvata

luonnon monimuotoisuutta. Suojelualueilla aktiivisia luonnonhoitotoimenpiteitä kohdistettiin priorisoiden kaikista uhanalaisimpiin elinympäristöihin ja lajeihin. Liiketoiminnassa panostettiin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen vuoden aikana 55,5 miljoonaa euroa.

**PUUN KYSYNTÄ HIIPUI VUODEN
LOPPUA KOHDEN**

Metsätaloudessa vuosi oli markkinatilanteesta johtuen vaihteleva. Alkuvuosi puumarkkinoilla alkoi lupaavasti, mutta kysyntä hiljeni vuoden loppua kohden.

Vuonna 2019 valtion talouskäytössä olevien monikäyttömetsien hakkuumäärä oli noin 6,3 miljoonaa kuutiota. Määrä jäi luonnonvarasuunnitelmissa vahvistettujen kestävien hakkuumäärien alapuolelle.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

8,2

Metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa olevissa kansallispuistoissa, valtion retkeilyalueilla ja muilla yleisökohteilla vieraili viime vuonna 8,2 miljoonaa kävijää.

TUULIVOIMASSA JA KIVIAINESLIIKETOIMINNASSA POSITIIVINEN VIRE

Kiinteistökehityksessä tuulivoimamarkkinat kehittyivät positiivisesti, ja hankkeet edistyivät odotettua nopeammin. Kiinteistökehityksen alalla suhdanne oli yleisesti hyvä. Varovaisuus markkinoilla kuitenkin heijastui yritysten kanssa laadittuihin suunnitelmiin, mikä pidensi hankeaikoja ja niiden edistymistä. Malminetsintälupien vilkastunut kysyntä yllätti positiivisesti. Malminetsinnässä etsitään nyt perinteisten metallien lisäksi myös akkuminaaleja. Kiviainesliiketoiminnassa jatkui myönteinen kehitys.

LUONTOILUN JA ERÄILYN SUOSIO JATKOI KASVUAAN

Luonnon virkistyskäytön ja eräilyn suosio jatkoi kasvuaan vuonna 2019. Metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa oleviin kansallispuistoihin, valtion retkeilyalueille ja muihin yleisökohteisiin tehtiin 8,2 miljoonaa käyntiä, ja erällä vietettiin valtion alueilla 1,9 miljoonaa vuorokautta, joista maksullisen eräluvan hankkineiden osuus oli yli 480 000 vuorokautta. Käyntimäärät ja eräpäivät heijastuivat myös paikallistalouteen: kansallispuistokävijöiden rahankäytön vaikutukset olivat 219,3 miljoonaa euroa ja eräasiakkaiden 46,7 miljoonaa euroa.

LISÄRAHOITUSTA LUONNONSUOJELUTYÖHÖN JA RETKEILYRAKENTEIDEN KUNNOSTAMISEEN

Vuoden 2019 lopussa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoitusta korotettiin valtion budjetissa merkittävästi. Vuosittaista perusrahoitusta korotettiin 7,5 miljoonaa euroa ja tulevaisuusinvestointeihin osoitettiin 19,2 miljoonaa euroa vuosille 2020 ja 2021. Lisärahoitusta tullaan käyttämään suojelualueiden luontokartoitukseen ja elinympäristöjen parantamiseen sekä luontokohteiden retkeilyrakenteiden parantamiseen ja korjausvelan lyhentämiseen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

KORKEIN OIKEUS EI MYÖNTÄNYT VALITUSLUPAA KARTELLIASIASSA

Tammikuussa 2019 korkein oikeus antoi päätöksensä Metsähallituksen jättämästä valituslupahakemuksesta raakapuukartelliasiaassa, jossa metsäyhtiöiden oli katsottu ylläpitäneen lainvastaista raakapuun ostokartellia vuosina 1997–2004. Korkein oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa, ja siten Helsingin hovioikeuden vuonna 2018 antama Metsähallituksen kanteen hylkäävä tuomio jäi lainvoimaiseksi. Metsähallituksen mielestä olisi ollut tärkeää, että kilpailuoikeudellisesti näin yhteiskunnallisesti merkityksellinen ja monimutkainen vahingonkorvausasia olisi käsitelty korkeimmassa oikeudessa.

OULUJÄRVEN SAARIHAKKUISTA LAADITAAN NATURA-ARVIOINTI

Korkein hallinto-oikeus (KHO) antoi ratkaisunsa Oulujärven saarten hakkuista alkuvuonna 2020. Päätöksen mukaan metsänkäsittelytoimenpiteet edellyttävät Metsähallitukselta luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia, jossa arvioidaan hakkuiden vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Päätös koskee Metsähallituksen vuonna 2017 Kuostonsaarelle ja Kaarresaloon suunnittelemaa hakkuuta. Suunnitellut hakkuut perustuivat Oulujärven saarten hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Kainuun lintutieteellinen yhdistys ja Paltamon luonto ry tekivät suunnitelluista hakkuista viireillepanon ELY-keskukselle. ELY-keskuksen viireillepanosta antama päätös eteni korkeimman hallinto-oikeuden käsitelyyn, joka palautti asian ELY-keskukselle. KHO:n mukaan hakkuusuunnitelma ei sisältänyt arviota siitä, millaisia välillisiä vaikutuksia niillä olisi alueen suojeltuihin metsäisiin luontotyyppihin tai suoluontotyyppiin. Suunniteltuun hakkuualueeseen ei kuitenkaan sisällynyt kyseisiä luontotyyppisiä. ELY:n on varattava Metsähallitukselle tilaisuus esittää asianmukainen Natura-vaikutusten arviointi hallintopakkohakemuksen kohteena olleiden metsänhakkuiden osalta.

MURTOMÄEN TUULIVOIMAPUISTON KAAVOITUS EI TOTEUTUNUT

Korkein hallinto-oikeus (KHO) kumosi vuoden 2019 lopussa antamallaan päätöksellä Metsähallituksen Murtomäen tuulivoimapuiston osayleiskaavan. Päätöksen mukaan

kaavan valmistelussa ei ollut otettu riittävästi huomioon tuulivoimapuiston mahdollisia haittavaikutuksia alueella eläville susille. Metsähallitus on päättänyt aloittaa Murtomäen tuulivoimapuiston kaavoitusprosessin uudestaan, mutta pienempänä Harsunlehdon kokonaisuutena. Harsunlehdon kaavoitusprosessissa kiinnitetään erityistä huomiota susia koskeviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

LIIKETOIMINTAKAUPPAA KOSKEVAT VÄLIMIESOIKEUDEN KUMOAMISKANTEET EDELLEEN VIREILLÄ

Maa-ainesliiketoiminnan kaupasta Metsähallituksen ja Morenia Oy:n välille syntyneen kiistan riita-asiaa on käsitelty vuosina 2016 ja 2017 välimiesoikeudessa. Kummasakin tapauksessa välimiesoikeus hyväksyi MH-Kivi Oy:n ja Metsähallituksen vaatimukset. Vastapuoli, Morenia Oy, nosti kanteet päätöksien kumoamiseksi, ja ne olivat edelleen vireillä vuonna 2019. Morenia Oy asetettiin kesäkuussa 2019 Oulun käräjäoikeuden päätöksellä konkurssiin.

METSÄHALLITUKSEN KUMPPANIT JA SIDOSRYHMÄT

SIDOSRYHMÄT

KUMPPANUUTTA JA YHTEISTYÖTÄ

Valtion maiden ja vesien käyttö edellyttää kumppanuutta ja yhdessä toimimista. Metsähallituksen kumppanien ja sidosryhmien kirjo on laaja, ja yhteistyömuodot vaihtelevat yhdessä tekemisestä tiedonvaihtoon, kaupantekoon, ohjaukseen ja vuorovaikutukseen. Tärkeitä yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi yhdessä sidosryhmien kanssa tehtävä luonnonvarasuunnittelu, kumppanien kanssa tehtävä hankeyhteistyö sekä neuvottelut paliskuntien kanssa.

Metsähallituksen toimintaan kohdistuu odotuksia sekä valtio-omistajalta että asiakkailta, kumppaneilta, kansalaisilta ja muilta sidosryhmiltä. Erilaisten odotusten yhteensovittaminen muodostaa Metsähallituksen vastuullisen toiminnan perustan.

SIDOSRYHMÄT

METSÄHALLITUKSEN MAINE SÄILYNYT KOHTALAISENA

Metsähallitus mittaa vuosittain kumppanien ja sidosryhmien käsitystä toiminnastaan ja maineestaan. Vuonna 2019 kyselyyn saatiin 349 vastausta (vastausprosentti 34), joista kansainvälisten kumppaneiden osuus oli kahdeksan prosenttia.

Tutkimuksen mukaan Metsähallitusta pidetään luotettavana ja monipuolisena yhteistyötahona. Arviot toiminnan vastuullisuudesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä olivat parantuneet edellisvuodesta. Metsähallituksen maine on säilynyt kohtalaisella tasolla. Sidosryhmät ja kumppanit arvioivat Metsähallituksen kanssa tehtävän yhteistyön tason parantuneen edellisvuodesta. Myös viestinnän osalta oli tapahtunut parannusta, vaikka palautteet vaihtelivat tyytyväisistä kriittisiin. Tärkeimpiä kehittämiskohteita ovat entistä kuuntelevampi ja ymmärtävämpi kohderyhmien kohtaaminen sekä eri osapuolten tarpeiden yhteensovittaminen.

VUOROVAIKUTUSKOULUTUSTA KANSALAI SYHTEISKUNNAN KANSSA

Metsähallitus käynnisti yhteistyössä Suomen luonnon-

Sidosryhmät ja kumppanit arvioivat Metsähallituksen kanssa tehtävän yhteistyön tason ja viestinnän parantuneen.

suojeluliiton ja Greenpeacen kanssa yhteissuunnittelua ja vuorovaikutustaitoja kehittävän prosessin, jonka sparraajana oli vuorovaikutuksen kehittämiseen erikoistunut asiantuntija. Tavoite on lisätä osaamista ja keinoja, joiden avulla erilaisista luonnonvaroihin ja niiden käyttöön kohdistuvista kiistoista voitaisiin edetä kohti yhteistyötä.

Vuoden aikana on järjestetty yhteisiä työpajoja, tiedotettu yhteisesti sekä koulutettu Metsähallituksen henkilöstöä. Alustavat yhteistyöstä saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä. Prosessia ja koulutuksia jatketaan vuonna 2020.

AKWÉ: KON -TOIMINTAMALLI PÄIVITETTIIN YHDESSÄ SAAMELAISKÄRÄJIEN KANSSA

Metsähallitus päivitti vuoden 2019 aikana yhdessä saamelaiskäräjien kanssa YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen Akwé: Kon -ohjeisiin pohjautuvan, vapaaehtoisen toimintamallin, jota käytetään saamelaisten

kotiseutualueella tehtävissä luonnonvara- sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien laadinnassa. Metsähallitus otti toimintamallin käyttöön ensimmäisenä maailmassa vuonna 2016.

Toimintamallin avulla voidaan tunnistaa ne saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset, jotka Metsähallituksen pitää ottaa huomioon maankäytön ja luonnonvarojen käytön suunnittelussa. Mallilla voidaan suunnitteluprosessin eri vaiheissa tunnistaa saamelaiskulttuurin harjoittamisen ja säilyttämisen kannalta tärkeitä asioita sekä saamelaisten huolenaiheita ja reagoida niihin sekä turvata saamelaisten tosiasiallinen osallistuminen koko prosessiin. Niissä tapauksissa, joissa toimintamallilla ei saavuteta yhteisymmärrystä suunnitelmien kirjauksista, kirjaa Metsähallitus suunnitelmiin perusteensa poiketa Akwé: Kon -työryhmän esityksistä.

VASTUULLISUUS

Vastuullisuus ohjaa kaikkea Metsähallituksen toimintaa. Se on integroitu strategiaan sekä toiminnan johtamiseen, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Metsähallituksen vastuullisuusohjelma jakautuu neljään painopistealueeseen: johtaminen, ympäristö, ihminen ja yhteiskunta.

VASTUULLISUUS

VASTUULLISUUS METSÄHALLITUKSESSA

Metsähallituksessa vastuullisuus on osa johtamista ja jokapäiväistä työtä. Metsähallitus on jo 160 vuoden ajan vastannut valtion maa- ja vesialueiden hoidosta ja käytöstä. Toiminnan olemassaolon oikeutus voidaan saavuttaa vain parhailla käytännöillä ja eri sidosryhmien tarpeiden mahdollisimman hyvällä yhteensovittamisella.

VASTUULLISUUS

VASTUULLISUUSTYÖN TÄRKEIMMÄT TEEMAT

Metsähallituksen olennaisuusanalyysi tehtiin osana vastuullisuusohjelman luomista talvella 2017–2018. Olennaisuusmäärittelyssä tunnistettiin vastuullisen toiminnan olennaiset teemat sidosryhmälähtöisesti. Määrittelyssä hyödynnettiin sidosryhmäkyselyitä, Metsähallituksen vastuullisuusryhmän osaamista ja johdon näkemystä.

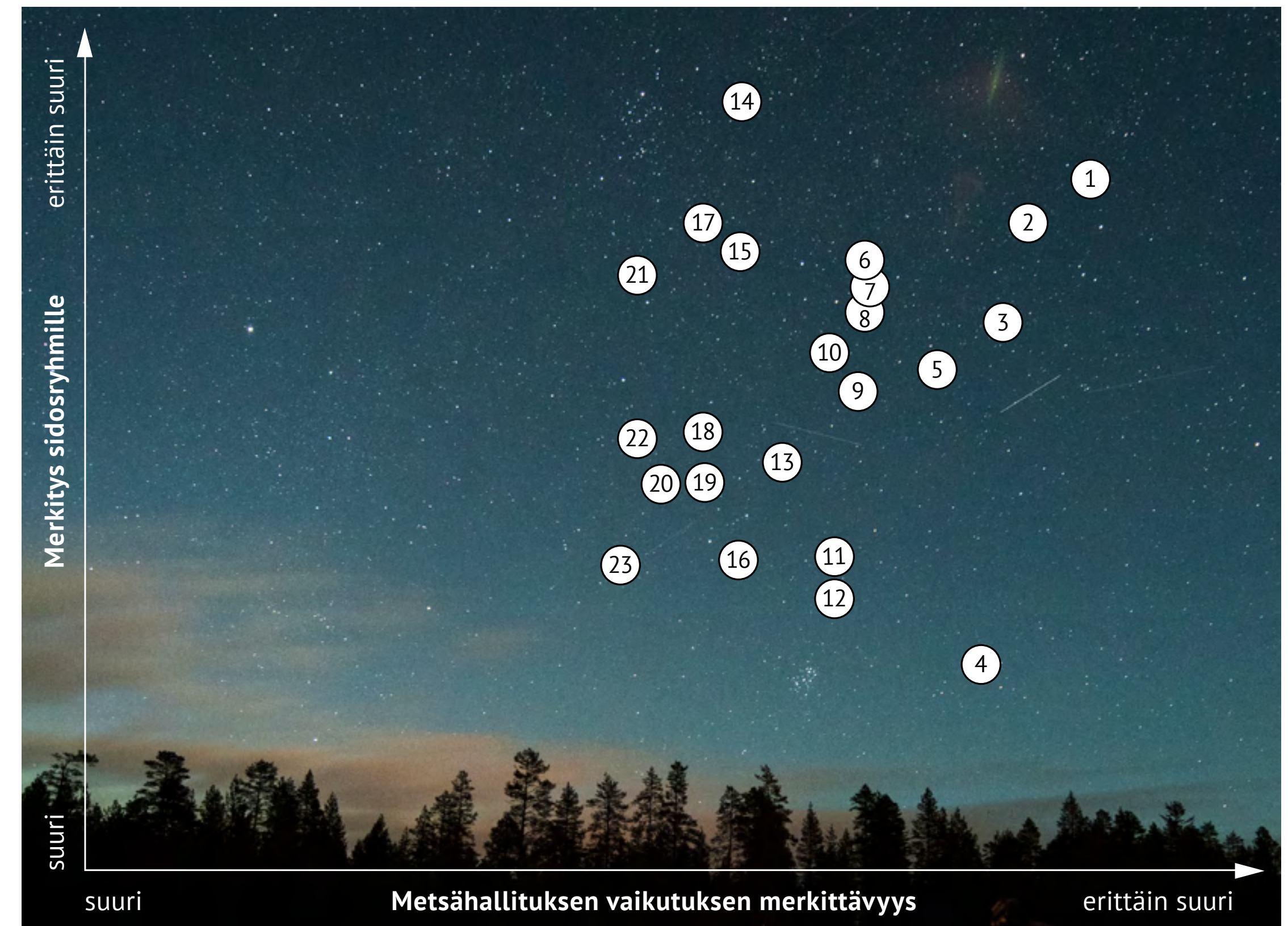
Olennaisuusanalyysin päivitys on käynnissä uusien omistajapoliittisten linjausten pohjalta.

OLENNAISUUSMÄÄRITTELY

- 1 Valtion maihin ja vesiin kohdistuvien tarpeiden yhteensovittaminen ja osallistava suunnittelu
- 2 Valtion maiden ja vesien parhaan kestävä tuoton takaaminen yli sukupolvien
- 3 Biologisen monimuotoisuuden turvaaminen
- 4 Ekotehokkuuden parantaminen
- 5 Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen varautuminen
- 6 Luontomatkailun ja virkistyskäytön edistäminen
- 7 Valtion meri- ja sisävesialueiden hyvän tilan ja kestävä käytön edistäminen

- 8 Kestävän metsätalouden edistäminen
- 9 Huolenpito henkilöstöstä
- 10 Elinvoimaiset riista- ja kalakannat ja niiden hoito
- 11 Kulttuuriperintökohteiden ja aineettoman kulttuuriperinnön vaaliminen valtion mailla ja vesillä
- 12 Luonnonvaroihin ja niiden käyttöön liittyvän ajantasaisen ja luotettavan tietovarannon sekä arktisen osaamisen ylläpitäminen
- 13 Poronhoidon edellytysten turvaaminen poronhoitoalueella
- 14 Maakuntien elinvoimaisuuden lisääminen ja työllisyyden edistäminen

- 15 Kumppanuuksien ja sidosryhmäyhteistyön edistäminen
- 16 Ihmis- ja työoikeuksien kunnioittaminen kaikessa toiminnassa
- 17 Puun ja muiden luonnonvarojen kestävä käytön hyväksyttävyyttä
- 18 Saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen
- 19 Kestävän metsästyksen ja kalastuksen järjestäminen
- 20 Luonnosta saatavien hyvinvointi- ja terveysvaikutusten lisääminen
- 21 Eettisten periaatteiden ylläpito ja noudattaminen
- 22 Toiminnan läpinäkyvyys ja avoin viestintä
- 23 Tuuli- ja muun puhtaan energian tuotantomahdollisuuksien edistäminen

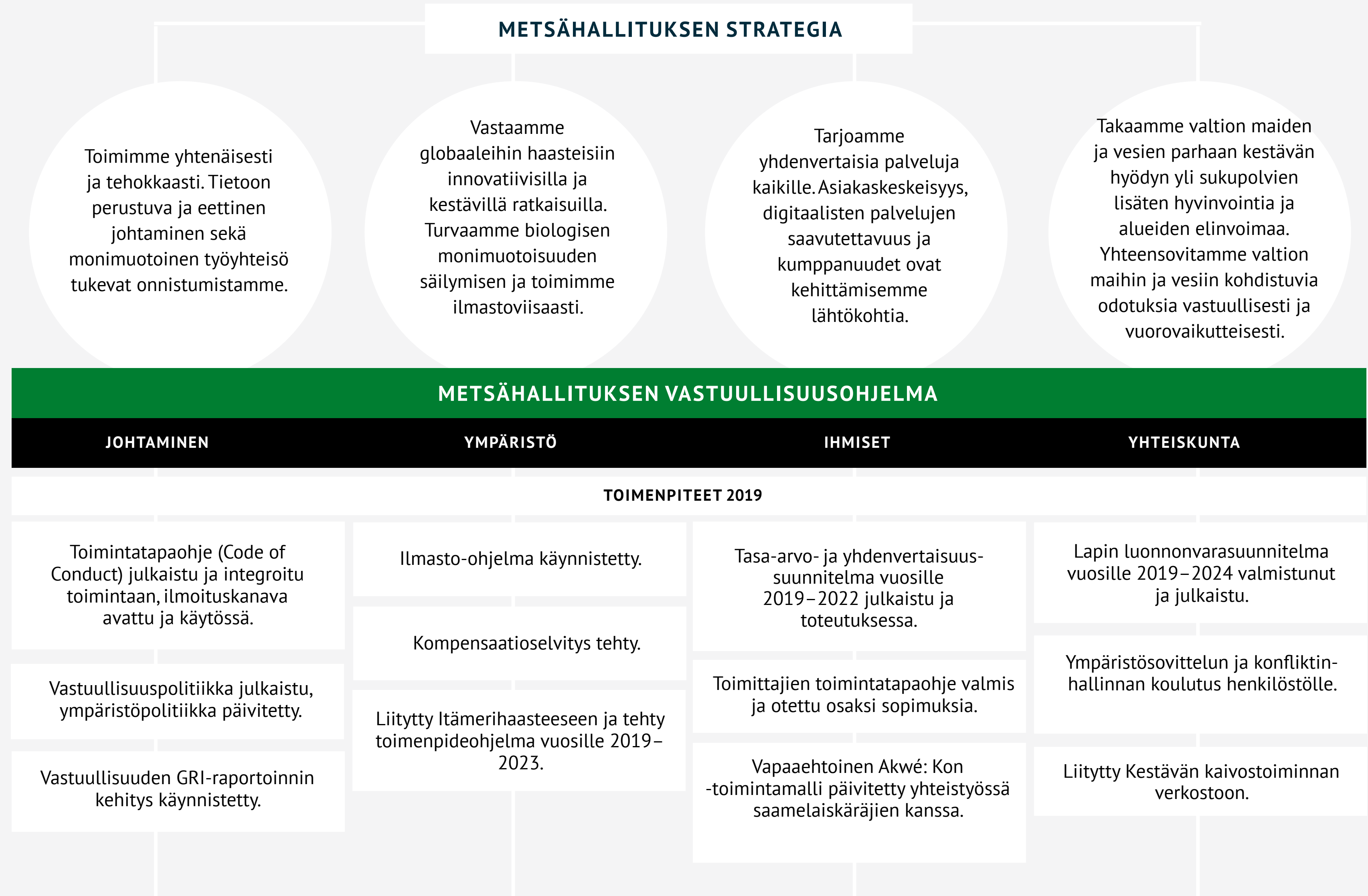

VASTUULLISUUS

VASTUULLISUUSOHJELMASSA NELJÄ PAINOPISTEALUETTA

Metsähallituksen vastuullisuusohjelma asettaa tavoitteet vastuullisuuden toteutumiselle sekä määrittää toimenpiteet niihin pääsemiseksi. Ohjelma sisältää neljä painopistealuetta: johtaminen, ympäristö, ihminen ja yhteiskunta. Vuonna 2020 ohjelma päivitetään ottaen huomioon uudet omistajapoliittiset linjaukset ja strategia.

VASTUULLISUUS

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Metsähallitus on sitoutunut edistämään toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (Agenda 2030).

Vuoden 2020 aikana YK:n kestävän kehityksen tavoitteita tullaan tarkastelemaan uudestaan Metsähallituksessa käynnistetyn strategiaproessin yhteydessä.

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET, JOIHIN METSÄHALLITUS VOI TOIMINNALLAAN ERITYISESTI VAIKUTTAA

JOHTAMINEN

Metsähallituksen vastuullisuutta johdetaan eettisesti ja tietoon perustuen sekä kehittämällä toimintaa ja digitaalisia palveluja yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa.

Eettinen johtaminen s. 32

Kuva: Kahtelis Oy.

JOHTAMINEN

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN METSÄHALLITUKSESSA

Metsähallituksen vastuullisuuden ja ympäristöasioiden periaatteet linjataan **vastuullisuus-** ja **ympäristöpolitiikoissa**, jotka Metsähallituksen hallitus on hyväksynyt.

Metsähallituksessa pääjohtaja vastaa vastuullisuuden ja ympäristöasioiden johtamisesta ja toteutumisesta. Metsähallituksen hallitus asettaa yhteiset strategiset vastuullisuus- ja ympäristötavoitteet johtoryhmän esityksestä, ja johtoryhmä vastaa niiden toteutumisesta omilla vastuualueillaan. Viestintäjohtaja vastaa vastuullisuusohjelman ja kehitysjohtaja ympäristöjärjestelmän toteutumisesta. Toiminnan tukena työskentelevät konserniyksiköiden ja vastuualueiden eli Metsähallitus Metsätalous Oy:n, Kiinteistökehityksen, Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen asiantuntijoista koostuvat vastuullisuusryhmä ja ympäristöryhmä. Lakiasiat-yksikkö vastaa Metsähallituksen vaatimustenmukaisuudesta ja tukee toimintatapaohjeen ja oikein toimimisen käytännöissä.

JOHTAMINEN

Vuonna 2019 Metsähallitus liittyi Kestävän kaivostoinnin verkostoon ja Itämerihaaste-verkostoaloitteen. Metsähallituksen pääkonttori sai huhtikuussa WWF:n Green Office -ympäristösertifikaatin.

Vastuullisuus on integroitu Metsähallituksen kannustinjärjestelmiin. Metsähallituksen tulospalkkion yhtenä kriteerinä on organisaation ulkoinen maine. Sitä mitataan vuosittain toteutettavilla sidosryhmätutkimuksilla, jotka mittaavat muun muassa onnistumista vastuullisuudessa.

Vastuualueet varmistavat, että Metsähallituksen vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet näkyvät toiminnassa asiakkaiden, kumppanien, toimittajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Jokainen Metsähallituksen työntekijä vastaa siitä, että vastuullisuusohjelma ja ympäristöjärjestelmän ohjeistus toteutuvat omassa työssä.

Metsähallituksessa toiminnan vastuullisuutta varmistetaan ja kehitetään ympäristön osalta myös ympäristö- ja laatu järjestelmällä (ISO 14001, ISO 9001) ja talouskäytössä olevien monikäyttömetsien PEFC-sertifioinnilla. Metsähallitus on vastuullisuusverkosto FIBSin jäsen.

Vuonna 2019 Metsähallitus liittyi myös Kestävän kaivostoinnin verkostoon ja Itämerihaaste-verkostoaloitteen. Metsähallituksen pääkonttori sai huhtikuussa WWF:n Green Office -ympäristösertifikaatin.

POLITIIKAT OHJAAVAT YHTEISTÄ TEKEMISTÄ
Metsähallituksen hallitus on vahvistanut koko konsernia koskevat politiikat toimintaa ohjaaviksi strategisen johtamisen alueiksi.

Vastuullisuuspolitiikka tuotettiin osana vastuullisuusohjelmaa ja se hyväksyttiin Metsähallituksen hallituksessa vuonna 2019. Ympäristöpolitiikka päivitettiin Metsähallituksen hallituksen päätöksellä joulukuussa 2019.

Politiikoissa määritellään Metsähallituksen vastuualueiden ja yksiköiden yhteisen tekemisen alueet, kytkös strategiaan ja sen toteuttamiseen, päätavoitteet, keskeisimmät periaatteet, pääroolit ja vastuut sekä raportointimenettelyt.

EETTINEN JOHTAMINEN

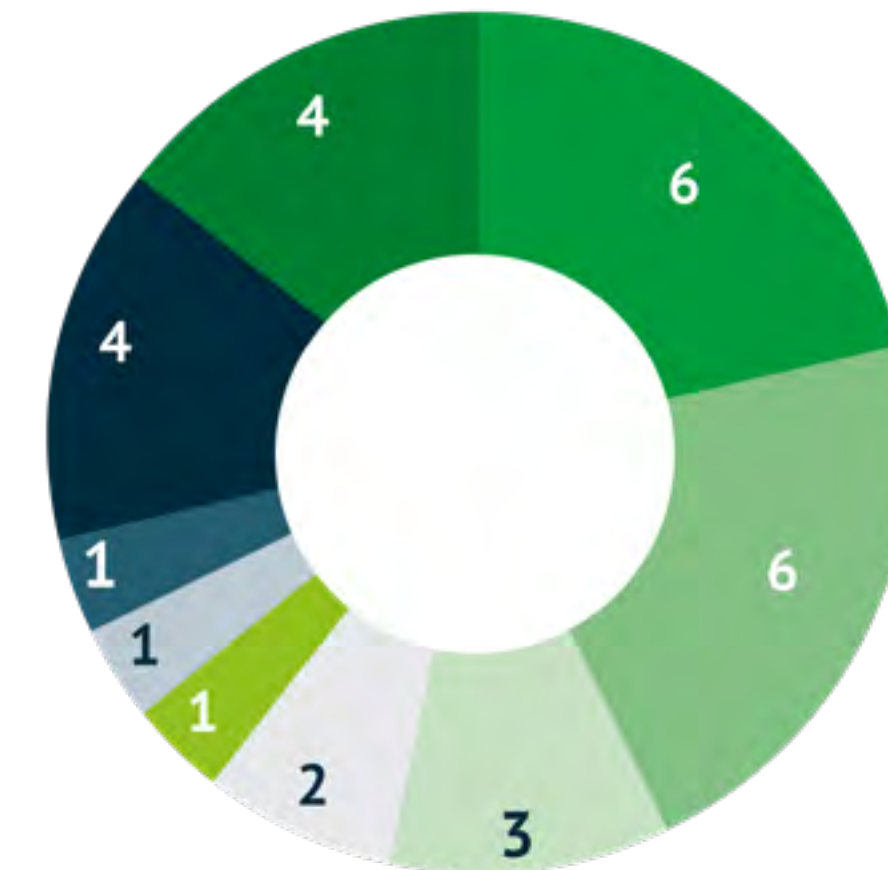
YKSI ENSIMMÄISISTÄ VALTIONHALLINNON TOIMINTATAPAOHJEISTA

Metsähallitus laati helmikuussa 2019 osana vastuullisuusohjelmaa **toimintatapaohjeen** (Code of Conduct) yhtenä ensimmäisistä valtionhallinnon edustajista Suomessa. Toimintatapaohje sisältää keskeiset vastuullisen ja eettisen toiminnan periaatteet, joita Metsähallitus noudattaa kaikessa toiminnassaan.

Toimintatapaohjeen yhteydessä julkaistiin **ilmoituskanava** sekä sisäiseen että ulkoiseen käyttöön. Se antaa mahdollisuuden ilmoittaa nimellä tai anonyymisti Metsähallituksen toimintaan liittyvästä väärinkäytösepäilystä ja tilanteista, joissa ei noudateta Metsähallituksen toimintatapa-

ohjeen mukaista vastuullista ja eettistä toimintatapaa.

Vuonna 2019 ilmoituskanavaan tuli 28 ilmoitusta. Pääosa ilmoituksista on ollut selkeitä väärinkäytösilmoituksia. Yksi on johtanut rikosilmoituksen tekemiseen. Osa ilmoituksista on enemmän asiakaspalauteluonteisia kuin varsinaisia epäiltyjä väärinkäytöksiä, ja osa ei ole liittynyt toimintatapaohjeen noudattamiseen. Eniten ilmoituksia on tehty ympäristöön ja henkilöstöhallinnon teemoihin liittyen. Ilmoitukset on käsitelty laki-, henkilöstö- ja riskienhallintatoiminnoissa ja niiden johdosta on ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin.

ILMOITUSKANAVAAN TULLEET
ILMOITUKSET TEEMOITTAIN:

EETTINEN JOHTAMINEN

VASTUULLINEN HANKINTA OSAKSI TOIMINTAA

Metsähallituksessa otettiin käyttöön toimittajille suunnattu toimintatapaohje (Supplier Code of Conduct) loppuvuodesta 2019. Se sitouttaa Metsähallituksen palvelun- ja tavarantoimittajat sekä hankintasopimus-kumppanit alihankkijoihin vastuulliseen ja eettiseen toimintaan.

Toimittajien toimintatapaohje perustuu Metsähallituksen toimintatapaohjeeseen. Toimittajien toimintatapaohje sisältää vähimmäisvaatimukset, joita toimittajien tulee liiketoimintaansa koskevien lakien ja määräysten ohella noudattaa sopimussuhteessaan Metsähallituksen kanssa. Toimittaja on velvollinen lisäksi varmistamaan, että sen

Metsähallituksen sopimussuhteessa käyttämät alihankkijat ovat sitoutuneet toimittajien toimintatapaohjeen noudattamiseen.

GRI-RAPORTOINTI KÄYTTÖÖN

Metsähallitus käynnisti vuonna 2019 raportoinnin kehittämisen GRI (Global Reporting Initiative) standardin perustason mukaiseksi. Metsähallituksen johtoryhmä ja raportointisisältöjä tuottavat asiantuntijat perehdyttiin syksyllä GRI-periaatteisiin.

Toimittajien toimintatapaohje (Supplier Code of Conduct) sitouttaa Metsähallituksen palvelun- ja tavaran-toimittajat sekä hankintasopimus-kumppanit alihankkijoihin vastuulliseen ja eettiseen toimintaan.

YMPÄRISTÖ

Metsähallituksen toiminnan merkittävimmät ympäristönäkökohdat ja -vaikutukset liittyvät luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, ilmastonmuutoksen hillintään ja muutokseen sopeutumiseen sekä luonnonvarojen kestävään käyttöön.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen s. 37

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen s. 49

Luonnonvarojen kestävä käyttö s. 53

YMPÄRISTÖ

VASTUUTA LUONNOSTA JA SEN TULEVAISUUDESTA

Metsähallitus vastaa arvokkaiden luontotyyppien sekä eläin- ja kasvilajien suojelusta, hoidosta ja seurannasta hallinnassaan olevilla alueilla. Metsähallituksen strategiset ympäristötavoitteet vuodelle 2019 olivat biologisen monimuotoisuuden turvaaminen ja kehittäminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja muutoksen hillitseminen.

YMPÄRISTÖRYHMÄ KOORDINOI TOIMINTAA

Ympäristöasioita Metsähallituksessa koordinoi eri vastuualueiden ympäristövastaavista koostuva ympäristöryhmä, joka seuraa Metsähallituksen ympäristöpolitiikan ja -tavoitteiden toteutumista ja lainsäädännön kehittymistä. Ympäristöryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa. Ryhmä tekee kiinteästi yhteistyötä Metsähallituksen vastuullisuusryhmän kanssa.

YMPÄRISTÖ

Kunkin vastualueen ympäristönäkökohdat ja niistä johdetut ympäristötavoitteet käydään ympäristöryhmässä läpi vuosittain ja havaittujen kehittämiskohteiden perusteella laaditaan ympäristötavoitteet seuraavalle vuodelle. Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan vuosittain vastualueiden ympäristökatselmuksissa, joista koostetaan Metsähallituksen johtoryhmälle esitettävä Metsähallituksen yhteinen ympäristökatselmus.

AUDITOINNEISSA KAKSI POIKKEAMAA

Ympäristön suojelun tasoa seurataan, mitataan ja arvioidaan sekä sisäisin että ulkoisin auditoinnein ja katselmuksin, minkä lisäksi toiminnan ympäristönäkökohdat ja -riskit arvioidaan vuosittain. Vuonna 2019 auditointeja tehtiin sekä ISO 14001- ja ISO 9001- ympäristö- ja laatu-järjestelmän että PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

ISO 14001 -auditoinnissa tarkastettiin kohteita muun muassa kävijäturvallisuuden, kalatalous- ja patohankkeiden sekä hakkuukohteiden osalta Etelä- ja Itä-Suomessa. Auditoinnin yhteydessä todettiin yksi lievä poikkeama, jossa sääksen pesäpuu oli tuhoutunut hakkuussa, koska se ja sen suojavyöhyke olivat jääneet merkitsemättä korjuusuunnitelmaan. Pesä ei ollut aktiivinen, vaan se oli pudonnut maahan ilmeisesti edellisen talven aikana. Sääksisäätiön mukaan pesä oli ollut kahden vuoden ajan asumaton. Sääksen pesäpuu on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu, ja Metsähallitus ilmoitti tapahtuneesta Lapin ELY-keskukseen. Sääksisäätiön kanssa on sovittu korvaavan tekopesän rakentamisesta.

PEFC-sertifioinnin auditoinnissa todettiin sääksen pesäpuun lisäksi myös toinen poikkeama, joka aiheutui vuon-

na 2018 tapahtuneesta työsopimusrikkeestä, jossa luottamusmiessopimusta oli rikottu siirtämällä luottamusmies toiseen työhön. Rikkeeseen johtaneet syyt on käsitelty Metsähallituksessa ja työtuomioistuimen päätöksen mukaiset vaatimukset on täytetty. Toimintatapoja kehitetään edelleen sopimusrikkeiden välttämiseksi.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KEHITYSTÄ SEURATAAN INDEKSILLÄ

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KEHITYSTÄ SEURATAAN INDEKSILLÄ

Metsähallitus tarkastelee valtion maita kokonaisuutena, jossa luonnonsuojelualueet yhdessä monikäyttömetsien ekologisesti tärkeimpien luontokohteiden kanssa muodostavat koko maan kattavan ekologisen verkoston. Verkoston kohteet ovat lajistollisesti ja maisemallisesti elintärkeitä maamme luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.

Luonnon monimuotoisuuden tilan kehittymistä seurataan vuosittain vastualueiden yhteistyönä kehitetyllä monimuotoisuusindeksillä. Indeksillä kuvaa sekä luonnon

monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden, kuten lahopuun määrän, kehittymistä että luonnon monimuotoisuuden säilymiseen ja edistämiseen tehtyjen panostusten, kuten luontokohteiden säilymisen ja ennallistamistomien määrän, vaikuttavuutta.

Indeksi koostuu viidestä mittarista, jotka ovat

- Natura 2000 -maaluontotyyppien tila-arvio
- luontokohteiden huomioiminen hakkuissa
- ennallistamistoimenpiteiden pinta-ala (ha)
- lahopuun määrä (m³/ha)
- järeän haavan määrä (m³/ha).

Koko maan kattava ekologinen verkosto turvaa metsälajiston säilymisen ja liikkumisen edellytyksiä.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

 MONIMUOTOISUUSINDEKSI JA SEN KEHITYS
 VALTION MAILLA VUOSINA 2015–2019

MITTARI	2015	2016	2017	2018	2019
Natura 2000 -maaluontotyyppien tila-arvio	3,9	3,90	3,89	3,90	3,90
Luontokohteiden huomioiminen hakkuissa	2,7	4,45	4,52	4,87	5,00
Ennallistamistoimenpiteiden pinta-ala (ha)	3,89	3,23	3,7	3,81	4,06
Lahopuun määrä (m ³ /ha)	2,30	2,30	2,30	2,13	2,13
Järeän haavan määrä (m ³ /ha)	3,40	3,40	3,40	4,00	4,00
MONIMUOTOISUUSINDEKSI	3,24	3,46	3,56	3,74	3,82

Vuonna 2019 monimuotoisuusindeksi sai arvon 3,82 asteikolla 1–5. Mittari kertoo, onko luonnon monimuotoisuus kehittymässä valtion mailla ja yksityisillä suojelualueilla huonompaan (1) vai parempaan suuntaan (5). Tavoitteena on jatkuva parantaminen.

Natura 2000 -maaluontotyyppien tila-arvio -mittari kertoo suojelualueiden luonnontilan parantumisesta: mitä korkeampi luku on, sitä parempi on luontotyyppien edustavuus. Mittarin tulos on säilynyt lähes samana vuodesta toiseen, sillä aktiiviset luonnonhoidon toimenpiteet suojelualueilla kohdistuvat suhteellisen pieneen osaan luontotyyppien pinta-alasta, minkä takia vaikuttavuus jää vaatimattomaksi. Myös uusien suojelualueiden luonnonhoidon tarve sekä hyönteistuhot esimerkiksi tunturiluontotyyppien kohdalla laskevat tulosta. Näiden syiden vuok-

si vuodelle 2019 tavoitetulosta 3,94 tulosta ei saavutettu, vaan toteuma oli 3,9.

Indeksin osa-alueista parhaiten oli onnistuttu luontokohteiden huomioimisessa **metsienkäsittelyssä**. Myös ennallistamistoimenpiteiden pinta-ala oli edellisvuotta suurempi ja siten myös toimenpiteiden vaikuttavuus parempi.

Osaindeksien tarkastelussa alimman arvosanan sai lahoppuun määrä, joten sen lisääminen on asetettu tavoitteeksi seuraaville vuosille. Suomen metsälajistosta noin neljännes, lähes 4 000 lajia, on suoraan tai välillisesti riippuvaisia lahoppuusta. Lahoppuuta lisäämällä Metsähallitus voi vaikuttaa monimuotoisuudelle tärkeisiin metsien rakennepiirteisiin.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

SUOJELUALUEILLA HOIDETAAN UHANALAISIMPIA LUONTOTYYPPEJÄ

Vuonna 2019 suojelualueiden luonnonhoitotoimet kohdistuivat uhanalaisimpiin luontotyypeihin ja elinympäristöihin, kuten eteläisiin suotyypeihin sekä paahde- ja rannikkoelinympäristöihin. Toteutetut toimet edistivät myös lajisuojelun tavoitteita. Arvokkaita elinympäristöjä hoidettiin yhteensä 6 300 hehtaarilla erityisesti LIFE-yhteistyöhankkeissa. Ympäristöministeriön asettama suojelualueiden ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-alatavoite vuodelle 2019 ylitettiin noin 350 hehtaarilla. Ennallistamista ja luonnonhoitoa toteutettiin myös aiempaa merkittävästi enemmän yksityisillä suojelualueilla, yhteensä 229 hehtaarin verran.

Arvokkaista elinympäristöistä eniten, yli 5 000 hehtaarin verran, hoidettiin perinnebiotooppeja yhdessä karjanomistajien kanssa. Perinnebiotooppityypit, kuten niityt, kedot, ahot ja metsälaitumet, on arvioitu kaikkein uhan-

alaisimmiksi luontotyypeiksi, ja niiden hoitopinta-alan kasvattaminen ja hoidon laadun parantaminen on tärkeää paitsi luontotyyppien, myös monen uhanalaistuneen putkilokasvi-, perhos- ja hyönteislajin kannalta.

ARVOKKAIDEN ELINYMPÄRISTÖJEN HOITO SUOJELUALUEILLA 2019

740

SOIDEN
ENNALLISTAMINEN, HA

155

KANGASMETSIIEN
ENNALLISTAMINEN, HA

119

MUIDEN ARVOKKAIDEN
LUONTOTYYPPIEN HOITO JA
KUNNOSTUS, HA

229

ENNALLISTAMINEN JA
HOITO YKSITYISILLÄ
SUOJELUALUEILLA, HA

5 098

PERINNEBIOTOOPPIEN
JATKUVA HOITO, HA

6 341

(tavoite 5 990)
YHTEENSÄ, HA**LAJIEN ESIINTYMÄTARKASTUKSET JA MAALUONTOTYYPPIEN INVENTOINNIT SUOJELUALUEILLA 2019**

4 046

KIIREELLISESTI SUOJELTAVIEN,
ERITYISESTI SUOJELTAVIEN LAJIEN
JA DIREKTIIVILAJIEN ESIINTYMÄ-
TARKASTUKSET, KPL

2 000

METSÄHALLITUKSEN VASTUULLE
OSOITETTUIJEN NISÄKKÄIDEN JA
LINTUJEN SEURATUT KOHTEET,
KPL

22 722

MAALUONTOTYYPPIEN
INVENTOINTI, HA

1 617

MAALUONTOTYYPPIEN
INVENTOINTI YKSITYISILLÄ
SUOJELUALUEILLA, HA

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

SOIDEN ENNALLISTAMISTA JA VESIENHOITOTÖITÄ MONIKÄYTTÖMETSISSÄ

Vuonna 2019 toteutettiin monikäyttömetsissä soiden ennallistamista yhteensä 406 hehtaarin verran. Vesielin-ympäristöihin ja virtavesiin liittyviä töitä tehtiin myös monipuolisesti: kunnostettiin lähteitä, ohjattiin vesiä ojastosta vanhoihin purouomiin ja muodostettiin uusi tulvakosteikko. Lisäksi jokien ja järvivesien kunnostamisessa keskityttiin vaelluskalojen elinolojen parantamiseen lisäämällä kutusoraikoita ja palauttamalla uomien luontaista vaihtelevuutta uitionaikaisen perkauksen jäljiltä. Vesielinympäristöjen aktiivisessa hoidossa huomioitiin kohdevalinnassa myös yksittäisiä luonnonhoidosta hyötyviä eliölajeja, merkittävimpinä niistä jokihelmisimpukka.

Monikäyttömetsissä hoitotöiden tarve, kohteet ja mahdollisuudet vaihtelevat alueittain. Vuonna 2019 selvitettiin monikäyttömetsien luonnonhoidon ekologista tarvetta ja tuotettiin muun muassa arvio potentiaalisista aktiivisten luonnonhoitotöiden kohteista. Pinta-alallisesti

suurin luonnonhoidon potentiaali on ennallistettavissa soissa.

Soiden ennallistamisen ja vesitalouden hoidon osalta ilmasto vaikutukset tullaan huomioimaan yhä paremmin ennallistamalla mieluummin rehevämpiä kitu- ja joutomaan ojitettuja soita kuin karuja soita.

Vuonna 2019 Metsähallitus ja Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL) solmivat yhteistyösopimuksen soiden ennallistamisesta Suomen luonnonsuojeluliiton Hiilipörssi-rahoituksella. Ensimmäiset kohteet toteutettiin vuonna 2019. Työn tavoitteena on palauttaa ojituksessa kärsinyt suoekosysteemi takaisin kohti luonnontilaa. Metsähallitus vastaa kohteiden suunnittelusta ja töiden toteutuksesta. Ennallistetut suot merkitään Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään toiminnan ulkopuolelle jääviksi alue-ekologisiksi kohteiksi. Tulevaisuudessa näillä soilla ei tehdä enää hakkuita tai muitakaan soiden vesitalouteen vaikuttavia toimenpiteitä.

MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMISEKSI JA EDISTÄMISEKSI TEHDYT LUONNONHOITOTOIMET MONIKÄYTTÖMETSISSÄ 2019

663

SUOLUONNON
MONIMUOTOISUUDEN
PARANTAMINEN, HA

VESIENHOITOTYÖT, KPL

11

VAELLUSESTEIDEN POISTO
JA VAELLUSYHTEYDEN
PALAUTUS

7

ARVOKKAIDEN
LUONTOKOHTEIDEN
HOITO JA KUNNOSTUS, HA

12

PIENVESIEN
KUNNOSTAMINEN

21

KULOTUS JA SÄÄSTÖ-
PUURYHMIEN POLTTO, KPL

1

JOKIEN JA JÄRVIEN
KUNNOSTAMINEN

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

YHTEISHANKKEISSA MONIVUOTISTA ELINYMPÄRISTÖJEN JA LAJIEN HOITOA

Luonnon monimuotoisuutta turvattiin myös useassa EU-rahoitteisessa LIFE-hankkeessa yhdessä laajan toimijaverkon kanssa. Metsähallituksen Luontopalvelut koordinoi vuonna 2019 kuutta hanketta, joilla parannetaan lajien ja luontotyyppien tilaa luonnonsuojelualueilla ja jossain määrin myös niiden ulkopuolella. Osassa hankkeita mukana on myös Metsähallitus Metsätalous Oy.

Vuonna 2019 kohennettiin esimerkiksi kahdeksan uhanalaisen hyönteislajin metsäelinympäristöjä ja suojelutasoa Beetles LIFE -hankkeessa sekä parannettiin liito-oravan suojelutasoa muun muassa kehittämällä metsien ja muun maankäytön yhteissuunnittelua valtion monikäyttömetsissä Liito-orava-LIFE-hankkeessa. Hydrologia-LIFE-hankkeen myötä suojelualueiden tilaa edistettiin

palauttamalla kunnostusojituksen yhteydessä vesiä kivahtaneille suojelusoille.

Lisäksi Metsähallituksen Eräpalvelut koordinoi Metsäpeura-LIFE-hanketta, jonka tarkoituksena on muun muassa palauttaa metsäpeuroja sen aiemmille elinalueille Pirkanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle.

Luonnon monimuotoisuutta turvattiin myös useassa EU-rahoitteisessa LIFE-hankkeessa yhdessä laajan toimijaverkoston kanssa.

CASE:**LIITO-ORAVAN ELINYMPÄRISTÖVERKOSTOJA
TURVATAAN YHTEISTYÖHANKKEESSA »**

Metsähallitus selvittää Liito-orava-LIFE-hankkeessa yhdessä 12 suomalaisen ja viiden virolaisen hankekumppanin kanssa hyviä toimintamalleja, joiden avulla liito-oravapopulaatioiden tarvitsemat pesä- ja ruokailupaikat sekä kulkuyhteydet saadaan huomioitua sujuvasti maankäytön suunnittelussa.

CASE:**TAIMENELLE UUSIA KUTUPAIKKOJA »**

Metsähallitus rakensi vuonna 2019 seitsemän uutta kutusoraikkoa Kuhmon Vepsänjoen valuma-alueelle. Sorastuksilla kunnostettujen jokien toivotaan lisäävän luonnossa syntyvien poikasten määrää ja vahvistavan näin Ontojärven taantunutta taimenkantaa. Tulosten odotetaan näkyvän muutaman vuoden kuluessa. Vastaavia koskia kunnostettiin eri puolilla Suomea.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

LAHOPUUTA LISÄTÄÄN AKTIIVISESTI

Monimuotoisuudelle tärkeiden lahopuun ja järeän haavan määrän kehittymistä valtion mailla seurataan valtakunnan metsien inventoinnin avulla. Monikäyttömetsissä pitkän aikavälin lahopuutavoite on noin 10 m³ hehtaarilla. Monikäyttömetsissä lahopuiden määrää turvataan säästämällä kaikki kuollut puu ja jättämällä kaikille käsittelyalueille eläviä säästöpuita aikaisempaa runsaammin kaikissa metsänkäsittelyn vaiheissa. Elävät säästöpuut kehittyvät pitkällä aikavälillä lahopuiksi puiden kuollessa. Lahopuun määrää lisätään myös tekemällä hakkuiden yhteydessä tekopökkelöitä. Pökkelöt ovat 3–4 metrin korkeudelta katkaistuja eläviä puita, jotka näin muuttuvat nopeasti lahopuiksi.

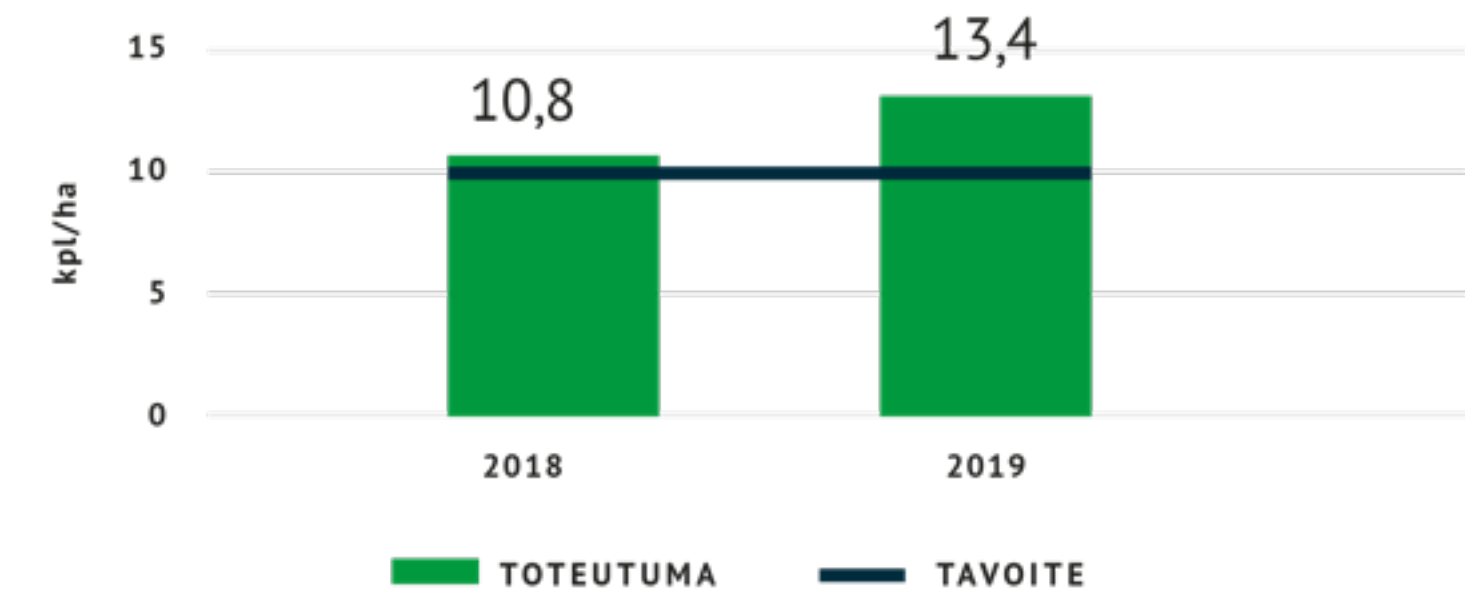
Järeän haavan määrää lisätään aktiivisesti jättämällä metsänkäsittelyssä alueille riittävästi lehtipuita. Järeää haapaa on valtion mailla valtakunnan metsien inventoinnin mukaan noin 0,4 m³ hehtaarilla ja sen määrä on kasvussa.

Koko Suomen lahopuumäärästä runsas puolet, noin 69 miljoonaa kuutiota, on valtion mailla.

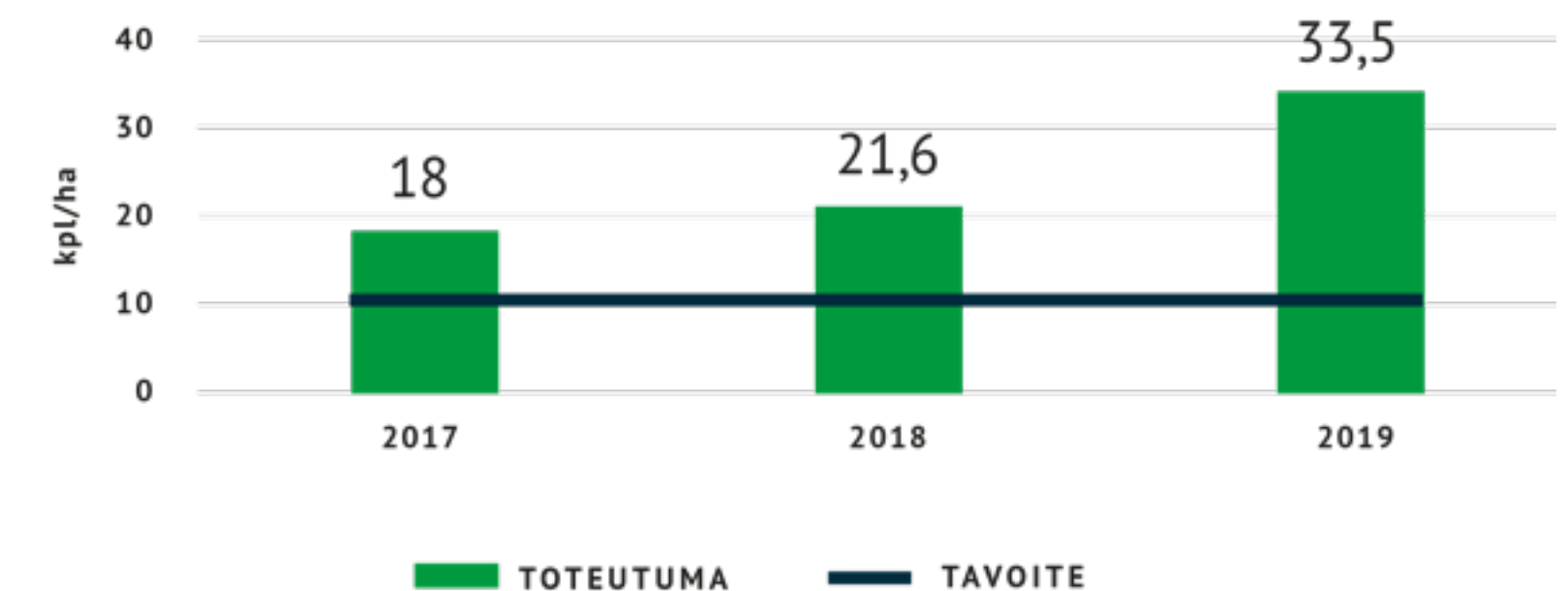
Suojelualueilla lahopuuta lisätään aktiivisesti lähinnä muiden luonnonhoitotoimien yhteydessä, kun esimerkiksi haapojen ja jalojen lehtipuiden ympäriltä poistetaan varjostavaa puustoa kaatamalla rungot maahan. Lahopuustoa on viime vuosina saatu suojelualueille paikoin runsaastikin, kun myrskyjen kaatamat puunrungot jätetään korjaamatta.

MONIKÄYTTÖMETSIIIN JÄTETYT METSÄHALLITUKSEN YMPÄRISTÖOPPAAN MUKAISET ARVOKKAAT SÄÄSTÖPUUT*

Metsähallituksen ympäristöoppaan ohjeistusta on muutettu ja uusi ohjeistus otettu käyttöön 2018.

MONIKÄYTTÖMETSIIIN JÄTETYT PEFC-METSÄSERTIFIOINNIN VAATIMUSTEN MUKAISET SÄÄSTÖ- JA LAHOPUUT*

* Arvokkaita, eläviä säästöpuita ovat esimerkiksi yksittäiset, valtapuustoa järeämmät puut, kolopuut, tiedossa olevat petolintujen pesäpuut tai rinnankorkeuslähimitaltaan vähintään 10 cm:n paksuiset jalopuut.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

ITÄMERIHAASTEESSESSA HUOMIOIDAAN MYÖS ILMASTO

Metsähallitus liittyi vuonna 2019 Itämerihaaste-verkostoaloiitteeseen, jossa eri organisaatiot sitoutuvat Itämeren suojeluun. Metsähallitus laati koko konsernin kattavan **toimenpideohjelman vuosille 2019–2023**. Ohjelma toteuttaa vastuullisuusohjelman eri teemoja, ja sillä on yhtymäkohtia Metsähallituksen ilmasto-ohjelmaan.

Toimenpideohjelma sisältää viisi linjausta:

1. arvokkaiden luontokohteiden kunnostaminen
2. hankintojen ohjaaminen ilmastoystävällisiksi
3. vastuullisen toiminnan kehittäminen yhdessä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa
4. Itämeren ravinnekuormituksen vähentäminen
5. valtion merenkäytön kehittäminen.

Toimenpiteisiin sisältyy niin konkreettisia kunnostustöitä kuin ohjeistusta ja valvontaakin. Itämeren ranta-alueiden lisäksi toimenpiteissä kiinnitetään huomiota myös valuma-alueen vesistöjen kuntoon.

MERIALUEIDEN JA PUROJEN TILAA PARANNETTIIN HANKKEISSA

Vesialueiden suojelun ja käytön tavoitteet ovat usein monitahoisia ja ulottuvat maa-alueelta ulapalle ja pinnasta pohjaan. Metsähallitus osallistui vuoden aikana useaan hankkeeseen, joilla parannettiin merien ja sisävesien tilaa.

Merisuojaus-hankkeessa koottiin **tietoa mereisten suojele-alueiden huomioimiseksi merialuesuunnittelussa** ja julkaistiin suositus suunnittelun tueksi.

Kansallisessa Vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelmassa (VELMU) tehtiin vuonna 2019 inventointeja ja ke-

hitettiin aineiston tarkastusta sekä raportointitaulukkoa. Laajan kumppanijoukon kanssa toteutettava Freshabit LIFE IP-hanke julkaisi vuonna 2019 mittavan tietopakettin purojen tilaan vaikuttavista tekijöistä ja **purojen tilan arviointimenetelmän**. Purojen tilaa arvioitiin ensimmäistä kertaa systemaattisesti koko maassa siten, että arviointi on vertailukelpoinen suurempien vesien ekologisen tilan luokittelun kanssa. Tulokset kertovat, kuinka paljon puron nykytila poikkeaa sille arvioidusta luonnontilasta.

Metsähallitus osallistui myös Suomen ympäristökeskuksen vetämiin hankkeisiin. Meritietoportaali-hankkeen tavoitteena on tehostaa Suomen merellisten toimijoiden tietojen ja aineistojen löydettävyyttä ja hyödyntämistä hankkeessa kehitettävän portaalin kautta. Meriavain-hanke pyrkii tunnistamaan ekosysteemien toiminnan kannalta olennaiset vedenalaiset avainelinympäristöt ja niiden tuottamat ekosysteemipalvelut.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

VASTUUTA UHANALAISISTA LAJEISTA

Metsähallitus vastaa uhanalaisten lajien suojelusta valtion alueilla. Joidenkin uhanalaisten lajien suojelu on Metsähallituksen vastuulla valtakunnallisesti. Nisäkkäistä näitä lajeja ovat saimaannorppa ja naali sekä lintulajeista maakotka, muuttohaukka, tunturihaukka sekä valkoselkätikka. Lisäksi Metsähallitus vastaa merikotkan seurannasta entisten Oulun ja Lapin läänien alueella sekä kiljuhanhen seurannasta Pohjois-Lapissa.

NORPPAKANNAN HIDAS KASVU JATKUI

Äärimmäisen uhanalainen saimaannorppa elää vain Saimaan vesistöissä. Metsähallituksen arvion mukaan saimaannorppien talvikanta vuonna 2019 oli kooltaan noin 410 norppaa ja Saimaalle syntyi 88 kuuttia. Saimaannorppan suojelustrategiassa ja toimenpidesuunnitelmassa vuodelle 2025 asetettu 400 yksilön välitavoite ylitettiin. Kesällä 2019 neljän kuutin verkkokuolema Saimaal-

la heti verkkokalastuskiellon päätyttyä aiheutti vilkasta keskustelua. Verkkokalastuskiellon pidentämisestä tehtiin kaksi kansalaisaloitetta, joista toinen etenee eduskuntaan. Norppakuolemien johdosta maa- ja metsätalousministeriö perusti laajapohjaisen yhteistyöryhmän pohjustamaan seuraavan, vuonna 2021 voimaan tulevan valtioneuvoston kalastusrajoitusasetuksen valmistelua. Työryhmän tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva kalastuksen vaikutuksista norppakannan tilaan Saimaan alueen eri osissa.

NAALIN PESÄTARKASTUKSISSA EI PESIÄ

Äärimmäisen uhanalaisen naalin pesiä ei ole havaittu maassamme pariinkymmeneen vuoteen. Vuonna 2019 tehtiin lähes 400 tarkastuskäyntiä noin 300 mahdolliselle naalin pesälle Pohjois-Lapissa, mutta tarkastuksissa ei havaittu yhtäkään asuttua pesää. Naalista tehtiin kuitenkin Enontekiöllä ja Utsjoella vuoden aikana useita varmis-

tettuja näkö- ja jälkihavaintoja, minkä lisäksi naalit olivat kaivaneet muutamalla pesällä koloja. Tarkastusten lisäksi naaleille järjestettiin ruokinta-automaatteja tunturialueille yhdessä WWF:n kanssa.

Vuonna 2017 alkanut Suomen, Ruotsin ja Norjan yhteinen EU:n rahoittama Interreg Nord Felles Fellrev Nord -hanke naalin suojelutilanteen parantamiseksi päättyi vuoden lopussa. Hankkeessa tehtiin muun muassa viestintää, koulutettiin vapaaehtoisia naali-inventoijia ja yhtenäistettiin naalin suojelemiseksi tehtävää työtä eri maissa. Hankkeelle on haettu kolmen vuoden jatkorahoitusta vuoden 2020 alussa.

CASE:**JOKIEMME IKÄNESTORIA AUTETAAN
UUSIN MENETELMIN** »

Jokihelmisimpukan eli raakun suojelua edistetään yhteistyössä Suomen lähialueiden kanssa. Suomi, Ruotsi, Norja ja Venäjä kehittävät lajin suojelua Metsähallituksen vetämässä Salmus hankkeessa kartoittamalla esiintymiä ja luomalla uusia suojelumenetelmiä. Raakku tarvitsee hyvinvoivia virtavesiä. Terve jokiluonto on myös tärkeä osa paikallista hyvinvointia ja alueellinen vetovoimatekijä.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

LINNUILLA VAIHTELEVA PESINTÄVUOSI

Aktiivisen suojelun ja seurannan ansiosta valkoselkätikkakanta on saatu hitaasti nousemaan. Vuoden 2019 asuttujen pesimäreviirien määräksi arvioitiin noin 220 (2018: 220). Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa valkoselkätikka määriteltiin vielä vaarantuneeksi direktiivilajiksi, ja se vaatii edelleen aktiivista seuranta ja suojelua ennen kuin se voidaan nostaa astetta parempaan silmällä pidettävien lajien luokkaan.

Vuonna 2019 maakotkalla ja tunturihaukalla oli hyvä, merikotkalla keskimääräinen ja muuttohaukalla huono pesintävuosi. Tärkein syy hyvään pesintätulokseen maakotkalla ja tunturihaukalla oli hyvä ravintotilanne eli runsastuneet kanalintu- ja jäniskannat, kun taas sateinen ja kylmä sää pesinnän aluksi vaikutti muuttohaukan pesintään siten, ettei sitä edes aloitettu tai jo aloitettu pesintä keskeytettiin.

MAAKOTKAN, MERIKOTKAN, MUUTTOHAUKAN JA TUNTURIHAUKAN PESINTÄ 2017–2019

	UHANALAISLUOKITUS (2019)	ONNISTUNEITA PESINTÖJÄ, KPL			RENGASTUSIKÄISIÄ POIKASIA TARKASTETUISSA PESISSÄ, KPL		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
Maakotka	Vaarantunut	94	92	175	98	108	211
Merikotka	Elinvoimainen	59	53	66	87	72	92
Muuttohaukka	Vaarantunut	88	132	100	193	325	211
Tunturihaukka	Äärimmäisen uhanalainen	0	4	10	0	7	26

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

ILMASTO-OHJELMA KÄYNNISTETTIIN

Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden toteuttamiseen, ja Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Metsähallitus toteuttaa osaltaan näitä tavoitteita ja pyrkii toiminnallaan hillitsemään ilmastomuutosta ja sopeutumaan sen tuomiin muuttuviin olosuhteisiin kehittämällä tarvittavia resursseja ja asiantuntemusta.

Alkuvuonna 2019 Metsähallitus käynnisti osana vastuullisuusohjelmaa ilmasto-ohjelman, jonka päätavoitteena valtion mailla on

- vaalia ja vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja
- selvittää mahdollisuuksia tuottaa uusiutuvia raaka-aineita ja tarjota mahdollisuuksia uusiutuvan energian

tuotantoon fossiilisten raaka-aineiden ja energian säästämiseksi ja korvaamiseksi sekä päästöjen vähentämiseksi yhteiskunnan arvoketjuissa

- säästää ja korvata fossiilisia raaka-aineita ja energiaa Metsähallituksen omassa toiminnassa
- turvata ekosysteemipalvelujen toimivuutta ja hyödyntää niiden tarjoamia mahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Vuonna 2019 käynnistettiin laskelmia ja hankkeita usean päätavoitteen osalta. Hiilinielujen ja -varastojen vahvistamiseksi Luonnonvarakeskus aloitti valtion maiden hiilivarastojen ja -nielujen laskemisen. Tulokset valmistuvat alkuvuonna 2020, ja niitä hyödynnetään ilmasto-ohjelman toteuttamisessa. Luonnonvarakeskuksen kans-

sa jatkokehitettiin myös ilmastoviisasta metsätaloutta Ilmastoviisas metsätalous Pohjois-Karjalassa -projektissa. Pilottihankkeessa uutta oli se, että maaperän ja puuston hiilitaselaskenta sekä pohjaveden korkeus vietiin ensi kertaa metsikkötasolle ja osaksi Metsähallituksen metsätietoa. Menetelmän kehittämistä jatketaan ja tulosten käyttöönotto aloitetaan vuonna 2020.

Metsähallitus käynnisti vuonna 2019 ilmasto-ohjelmassa lisäksi hiilikädenjälkilaskennan, jossa selvitetään, min-kälaisia hiilidioksidipäästövähennyksiä valtion mailta saatava aines- ja energiapuu sekä tuulivoima tuottavat arvoketjuihin. Laskennassa tullaan selvittämään myös valtion mailla tuotetun energiaturpeen hiilidioksidipäästöt. Tulokset valmistuvat vuonna 2020.

METSÄHALLITUKSEN ILMASTO-OHJELMAN PÄÄTAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Fossiilisen raaka-aineen ja energian säästäminen ja korvaaminen, päästöjen vähentäminen arvoketjussa

1. Tuulivoimavisio
2. Puun käytön edistäminen
3. Ilmastoviisas matkailu
4. Uudistuva vesiviljely: kalan ja levien kasvatusta
5. Turpeen ja rahkasammalten uudet käyttömahdollisuudet
6. Kompensaatioiden mahdollisuudet
7. Ilmastoviisas kaivannaisliiketoiminta
8. Uusien puuhun perustuvien tuotteiden innovointi
9. Hiilikädenjälki - substituutiovaikutukset ja päästöjen välttäminen

Fossiilisen raaka-aineen säästäminen ja korvaaminen omassa toiminnassa

1. Ilmastoviisaat operaatiot ja logistiikka
2. Hankinnat
3. Toimitilaratkaisut
4. Hiilijalanjälki

Hiilinielujen ja varastojen vahvistaminen

1. Valtion maiden hiilitase ja sen hallinta
2. Ilmastoviisas metsätalous
3. Ilmastoviisas ennallistaminen

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja riskien hallinta

1. Suunnittelun kehittäminen
2. Ilmastonmuutoksen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
3. Varautuminen muuttuviin sääolosuhteisiin
4. Varautuminen luonnontuhoihin ja paloihin (ennaltaehkäisy)
5. Infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen

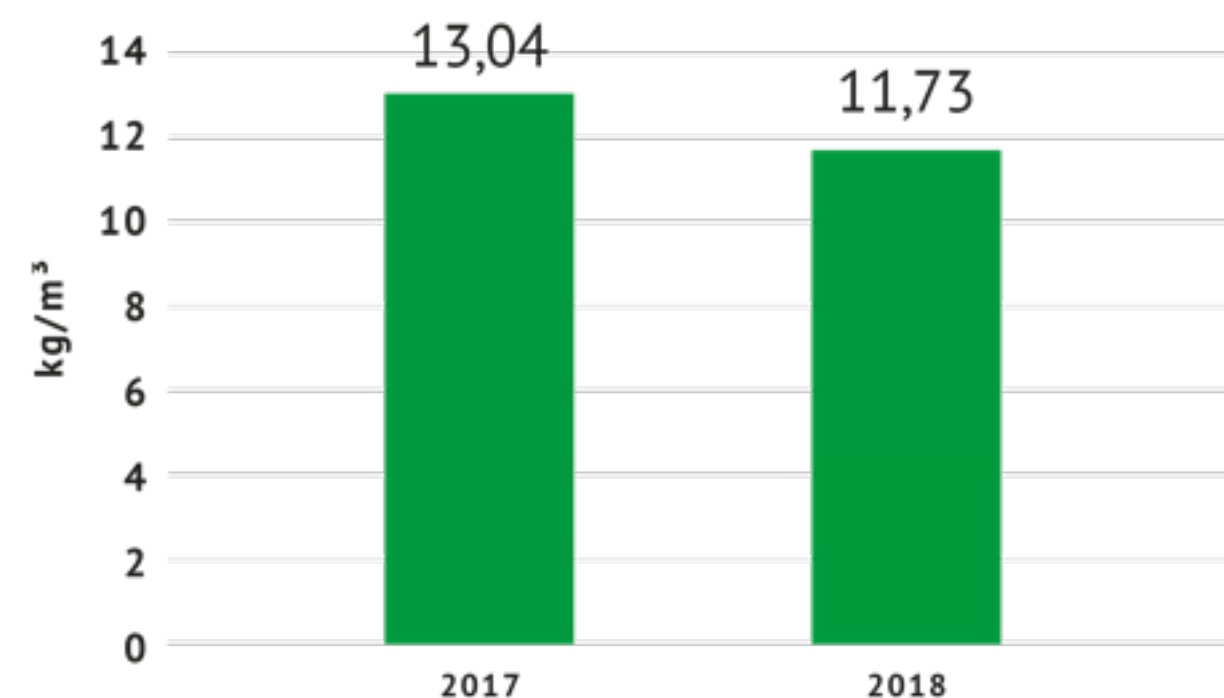

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

**HIILIJALANJÄLKILASKENTAA LAAJENNETAAN
– PUUNKORJUUN PÄÄSTÖT LASKUSSA**

Metsähallituksen puunkorjuun hiilijalanjälkeä eli asiakkaille toimitetun puun korjuusta ja toimituksista muodostavia päästöjä on seurattu vuodesta 2005 lähtien. Laskenta tehdään aina edellisen vuoden osalta, joten vuoden 2019 luvut koskevat vuotta 2018. Hiilijalanjälkilaskentaa laajennetaan vuoden 2020 aikana kattamaan koko Metsähallituksen toiminta, jolloin laskentaan otetaan mukaan myös maastossa tapahtuva työ, henkilökunnan matkustaminen, rakennusten energiankulutus sekä ICT-palvelut.

Puunkorjuussa ja puunkuljetuksessa päästöjen yhteismäärät ovat laskeneet edellisestä päästölaskennasta. Toimitettua kuutiometriä kohden hiilidioksidipäästöjä on muodostunut 11,73 kg/m³.

**PUUNKULJETUKSEN JA -KORJUUN
HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT (CO² KG / M³)**

Päästöt ovat vuosien saatossa vähentyneet erityisesti kaukokuljetuksessa. Puukuljetuksia on kehitetty yhä ilmastokestävämmiksi ja taloudellisemmiksi. Metsähallituksen puusta noin kolmannes kuljetetaan rautateitä pitkin. Lapissa rautatiekuljetusten osuus on peräti 45 prosenttia. Puutavara-autojen entistä suuremmat kokonaismassat mahdollistavat isommat kuormat, jolloin toimitettua puukuutiometriä kohden hiilidioksidipäästöt vähenevät. Myös laskentamenetelmää on kehitetty tuottavuuslukujen osalta.

**EKOLOGISEN JA HIILIKOMPENSAATION
LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUKSIA
SELVITETTIIN**

Vuonna 2019 käynnistettiin ilmasto-ohjelmassa selvitys siitä, millaisia liiketoiminnallisia mahdollisuuksia hiilikompensaatio eli vapaaehtoinen päästökauppa ja ekologinen kompensaatio voisi Metsähallituksen toiminnan kannalta sisältää. Selvityksessä tarkasteltiin, millaisia reunaehtoja esimerkiksi lainsäädäntö määrittää kompensaatiolle, tutkittiin markkinoita sekä tehtiin kompensaatioihin liittyvää toiminnan alustavaa suunnittelua.

Kompensaatiotoiminnan kehittämistä jatketaan vuonna 2020 yhteistyöhankkeilla sekä seuraamalla toimintaympäristössä tapahtuvaa kehitystä.

CASE:

**METSÄHALLITUKSEN PUUTA
KORJATAAN SUOMEN ENSIMMÄISELLÄ
HYBRIDIHARVESTERILLA »**

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

LUONNONVARASUUNNITTELU OHJAA TOIMINTAA

Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesialueilla perustuu yhdessä sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa laadittuihin **luonnonvarasuunnitelmiin**, joissa linjataan valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin käyttöä ja varmistetaan toiminnan taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen sekä kulttuurinen kestävyys. Suunnitelmat sisältävät myös Metsähallituksen strategiassa määritellyt luonnonvarojen kestävä käyttön tavoitteet, kuten luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja ilmastomuutoksen hillinnän sekä siihen sopeutumisen.

METSÄTALOUDESSA HUOMIOIDAAN TULEVAT SUKUPOLVET

Metsien vastuullinen ja kestävä käyttö perustuu niiden hyvään hoitoon, huolelliseen toimenpidesuunnitteluun,

ajantasaiseen paikkatietoon ja ohjeisiin, luontoarvojen turvaamiseen sekä virkistysarvojen, saamelaiskulttuurin ja porotalouden tarpeiden huomioimiseen.

Valtion talouskäytössä olevat PECF-sertifioidut monikäyttömetsät kasvavat vuosittain noin 13 miljoonaa kuutiometriä*. Vuonna 2019 tästä kasvusta hyödynnettiin noin puolet eli 6,3 miljoonaa kuutiometriä. Monikäyttömetsistä kestävästi tuotetusta puusta valmistetuilla tuotteilla korvataan muun muassa fossiilisia vaihtoehtoja.

Monikäyttömetsistä puunkorjuun piirissä on vuosittain noin kaksi prosenttia. Vuonna 2019 hakkuista 79 prosenttia oli kasvatushakkuista ja 21 prosenttia uudistushakkuista. Kaikista hakkuista 73 prosenttia oli harvennushakkuista ja

Osallistavaa suunnittelua on tehty valtion mailla yli 20 vuoden ajan.

16 prosenttia avohakkuista. Uudistushakkuualueelle perustetaan aina uusi metsä, ja viime vuonna valtion maille istutettiin yli 20 miljoonaa puuntainta.

Hyvin hoidetut ja monimuotoiset metsät toimivat merkittävänä hiilinieluna ja -varastona. Metsähallitus on vuodesta 2017 alkaen kehittänyt ilmastoviisasta metsätaloutta, jonka avulla metsienkäsittely ohjautuu yhä tehokkaammin ilmastomuutoksen hillintään. Vuonna 2019 ilmastoviisasta metsätaloutta jatkokehitettiin tarkentamalla metsätietoa maaperän ja puuston hiilitaselas-

* Lähde: Luonnonvarakeskus.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

kennalla sekä pohjaveden korkeudella pilottihankkeessa Pohjois-Karjalassa. Lisäksi perustettiin kolme yhteensä 15 000 hehtaarin kokoista jatkuvan kasvatuksen havaintoaluetta lisäämään tietoa ja käytännön kokemusta peitteisen metsätalouden harjoittamisesta laajoilla alueilla. Ilmastovaikutusten lisäksi havaintoalueilla tehtävässä tutkimuksessa saadaan tietoa muun muassa monimuotoisuuden huomioimisesta, tuhonkestävyydestä sekä metsätalouden harjoittamisen kannattavuudesta.

Luonnon monimuotoisuutta turvataan monikäyttömetsissä koko maan kattavaan ekologiseen verkostoon kuuluvilla luonto- ja muilla erityiskohteilla, joita keskitetään erityisesti uhanalaisen lajiston kannalta tärkeimmille alueille. Näitä arvokkaita luontokohteita ovat esimerkiksi lähteiden, purojen ja norojen lähiympäristöt, rehevät leh-

Hiilinieluja ja -varastoja vahvistetaan ilmastoviisaan metsätalouden keinoin osana Metsähallituksen ilmasto-ohjelmaa.

tolaikut sekä ojittamattomien soiden kangasmetsäsaarekkeet.

Verkoston kohteet ovat joko kokonaan metsänkäsittelyn ulkopuolella tai vain poimintahakkuut tai kohteen hoidon vuoksi tehtävät hakkuut ovat mahdollisia. Vuonna 2019 luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamisen vuoksi metsätaloustoiminnan ulkopuolella tai rajoitetun käytön piirissä oli 191 000 hehtaaria metsämaata.

Luontokohteiden ja esiintymien säilymistä arvioidaan vuosittain puunkorjuun ympäristöseurannan yhteydessä. Luontokohteiden ja lajiesiintymien säilymistä uudistushakkuussa arvioidaan otannalla, ja seurannassa tarkastellaan aina edellisenä vuonna toteutettuja töitä. Vuoden 2019 seurannan mukaan vuonna 2018 toteutetuissa töissä luontokohteiden huomioon ottaminen ja niiden omi-

naispiirteiden säilyttäminen oli onnistunut erinomaisesti ja kaikki otannassa tarkastetut kohteet olivat säilyneet sataprosenttisesti.

VASTUULLISTA SUUNNITTELUA »

Monikäyttömetsien metsänhoidon toimenpiteet suunnitellaan huolellisesti ja metsänkäsittelytapa valitaan aina kasvupaikan ja puuston hoitotarpeen mukaan. Aktiiviset metsänhoitotoimenpiteet, kuten taimikonhoito ja harvennushakkuu sekä metsien uudistaminen, pitävät metsät hyvässä kunnossa, jolloin ne sitovat hiiltä ja kestävät paremmin myrskyjä ja tuhohyönteisiä.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

KESTÄVÄT RIISTA- JA KALAKANNAT VARMISTETAAN

Uusi riistansuunnittelujärjestelmä julkaistiin vuonna 2019. Järjestelmä mahdollistaa entistä tarkemman metsästyksen suunnittelun kestävyiden turvaamiseksi. Metsähallitus määrittelee lupakiintiöt joka vuodeksi ja joka alueelle erikseen tuoreiden riistalaskentojen sekä saalistiedon perusteella.

Erävalvonta tarkasti vuonna 2019 lähes 10 000 maastossa liikkujaa ja varmisti osaltaan, että eränkäynti tapahtui kestävästi. Erätarkastajat työskentelevät yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten, kuten poliisin ja rajavartiolaitoksen, kanssa. Vuonna 2019 tarkastusten yhtenä painopisteenä oli maastoliikenteen valvonta. Erävalvonta ja poliisi järjestivät valtakunnallisen valvontaviikon, jonka aikana yhteispartiot levittäytyivät suosituimmille maastoliikennealueille.

Vuonna 2019 Eräluvut.fi-sivustolle tuotettiin vastuullisen kalastajan ohjeet. Kalastajia neuvotaan ja kehoitetaan käsittelemään ruokakalaksi otettava saalis oikein samoin kuin myös vapauttamaan muu saalis oikein vahingoittomattomana. Kalastajia opastetaan myös valikoimaan saaliinsa, mikä osaltaan varmistaa kalakantojen kestävyiden.

KALAVALTIO-HANKKEELLA KESTÄVÄSTI TUOTETTUA KALAA

Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja Suomen ympäristökeskus käynnistivät Kalavaltio-hankkeen, jossa etsitään parhaita kalankasvatusalueita ja tehdään ympäristölupahakemuksia varten tarvittavia selvityksiä, jotta kotimaisen kalatuotannon lisääminen olisi yrityksille helpompaa. Hankkeessa huomioidaan laajasti ympäristötekijöitä sekä sosiaalisia ja taloudellisia kriteereitä, joiden perusteella arvioidaan kestävä alueet ja tuotantomäärät kalankasvatukselle.

Vuoden 2019 aikana hankkeessa kartoitettiin yrityksiä kiinnostavia valtion vesialueita, joiden soveltuvuutta kalankasvatukseen tullaan arvioimaan myös muiden sidosryhmien ja ympäristöselvitysten perusteella. Kalavaltio-hanke on osa valtioneuvoston vesiviljelystrategiaa, joka tähtää kotimaisen kalankasvatuksen kestäväan kasvuun: tavoitteena on lisätä Manner-Suomen meri- ja sisävesialueiden tuotantoa nykyisestä noin 8 miljoonasta kilosta 20 miljoonaan kiloon. Lisäksi kalankasvatuksen lisääminen on EU:n sinisen kasvun strategian keskeisimpiä tavoitteita.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

ILMASTOVIISASTA JA KESTÄVÄÄ LUONTOMATKAILUA EDISTETÄÄN

Kestävä luontomatkailu turvaa luontoarvojen säilymistä muun muassa hyvillä retkeilyrakenteilla ja opasteilla, jotka vähentävät suosittujen käyntikohteiden kulumista. Viestinnän avulla pyritään kannustamaan suojele- ja retkeilyalueiden kävijöitä suosimaan esimerkiksi ruuhkatomia aikoja ja kohteita sekä mahdollisuuksien mukaan joukkoliikennettä.

Vuonna 2019 toteutettiin Luontoon.fi-verkkopalvelun uudistus sekä Matkailuaineisto-hanke. Molemmilla on huomattavaa merkitystä vastuullisen, luontoon tukeutuvan matkailun edistämiseksi. Retkeilijän ABC-tietopakettimme uusittiin, ja Nuuksion kansallispuistossa Metsähallituksen erätarkastajat tekivät kesällä 2019 Retkiratsioita, jotta luonnon huomioivat retkeilytavat pysyisivät muistissa.

Metsähallituksen ylläpitämien retkeilyrakenteiden resurssit olivat kriittisellä tasolla vuonna 2019. Palvelurakenteiden, kuten taukopaikkojen, siltojen ja pitkosten kunnossapitotöistä voitiin niukan budjettirahoituksen vuoksi tehdä vain välttämätön, ja esimerkiksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten korjausvelka oli yli 70 miljoonaa euroa. Luontopalvelujen perusrahoituksen kasvu vuonna 2020 varmistaa myös sen, että esimerkiksi kansallispuistoihin tukeutuvat matkailuyritykset voivat edistää kestävästi liiketoimintaansa ja kävijämäärät voivat kasvaa ilman turvallisuusriskiä asiakkaille tai haittaa luonnolle.

Matkailun ja virkistyskäytön kestävyys seuranta käynnistyi suosituimmissa kansallispuistoissa. Kestävyttä arvioidaan niin sanotulla LAC -menetelmällä (Limits of Acceptable Change). Menetelmässä kestävyys eri osatekijöille etsitään hyväksyttävissä olevien muutosten raja-arvot eli vaihteluväli, jolla toiminnasta aiheutuvien

ympäristömuutosten tulisi pysytellä. Matkailusta aiheutuva ympäristövaikutuksia seurataan muun muassa ympäristön kulumisen, alueiden käyntimäärien sekä paikallista-loudellisten ja kulttuuristen vaikutukset kautta.

Metsähallitus teetti vuonna 2019 Ruunaan retkeilyalueelle yleissuunnitelman ja päätti muuttaa käytäntöjään valtion retkeilyalueilla niin, että niille voivat investoida myös yksityiset yritykset. Yksi osa kestävästä matkailusta on viipymän pidentäminen, jolloin matkustamisen suhteellinen osuus matkasta pienenee. Kun retkeilyalueiden majoituspalvelut saadaan ajan tasalle, voidaan olettaa, että matkailijat myös yöpyvät alueella ja viipymä näin kasvaa. Parempien majoituspalveluiden myötä myös kokonaisuudessaan matkailu alueelle todennäköisesti kasvaa ja sitä myöten syntyy enemmän työpaikkoja ja positiivisia vaikutuksia paikallistalouteen.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

JÄSENEKSI KESTÄVÄN KAIVOSTOIMINNAN VERKOSTOON

Metsähallitus liittyi vuoden 2019 lopussa Kestävän kaivostoiminnan verkostoon, joka kehittää Suomeen konkreettisia toimintamalleja, ratkaisuja ja käytäntöjä vastuullisemman ja kestävämmän kaivostoiminnan ja malminetsinnän prosessien parantamiseksi. Metsähallitus ei myönnä kaivoksiin liittyviä lupia, mutta se vastaa kaivosasioissa valtion maa- ja vesialueiden edunvalvonnasta.

Verkoston ja Metsähallituksen yhteisenä tavoitteena on, että Suomi kehittyy kestävä kaivostoiminnan edelläkävijämaaksi, jossa ala huomioi luontoarvot, kulttuurisen ja sosiaalisen toimintaympäristön sekä muut elinkeinot. Verkostossa ovat mukana kaivosteollisuuden ja kuntien lisäksi Paliskuntain yhdistys, Suomen luonnonsuojeluliitto ja WWF.

Metsähallitukselta pyydetään vuosittain myös lausuntoja erilaisiin hankkeisiin, suunnitelmiin, ohjelmiin ja kaavoihin. Vuonna 2019 Metsähallituksesta antoi 465 lausuntoa. Malminetsintähehtaarien määrä on voimakkaassa kasvussa erityisesti Lapin alueella, ja malminetsintään liittyviä lausuntoja annetaan lukumääräisesti eniten. Lisäksi Metsähallituksen mailla on luvitusvaiheessa useampi kaivoshanke, kuten Hannukaisen rautakaivoshanke Kolariissa ja Soklin fosfaattikaivoshanke Savukoskella. Lapissa kaivokset ovat investoimassa noin 500 miljoonaa euroa tuotannon laajentamiseen, mikä heijastuu myös Metsähallitukseen esimerkiksi esimerkiksi maan myynnin tai vuokraamisen kautta. Erilaisten tarpeiden ja tavoitteiden yhteensovittamista tehdään valmistelemalla lausunnot yhdessä vastuualueiden kesken, minkä jälkeen lausuttavasta asiasta vastaava vastuualue huolehtii lausunnon jättämisestä.

IHMINEN

Metsähallituksessa vaalitaan työyhteisön monimuotoisuutta ja tarjotaan yhdenvertaisia palveluja sekä toimitaan yhtenäisesti ja tehokkaasti.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus s. 60

Huolenpito henkilöstöstä s. 61

Saamelaiskulttuuri s. 64

Metsähallituksessa työskentelevien yli 1 100 ammattilaisen osaaminen ja hyvinvointi ovat keskeisiä tekijöitä Metsähallituksen menestymisessä. Metsähallituksen uusittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma edistää yhdenvertaisuutta ja poistaa syrjintää.

IHMISET

YHDENVERTAISUUTTA EDISTETTIIN LAAJASTI

Vastuullisuuspolitiikan mukaisesti Metsähallitukselle on tärkeää kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä varmistaa oikeudenmukainen ja tasapuolinen toiminta ja kohtelu niin henkilöstön, asiakkaiden, kumppaneiden kuin sidosryhmien osalta. Metsähallitus on edistänyt näitä tavoitteita vuoden 2019 aikana monin tavoin.

Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet (UNGP) ovat yksi vastuullisuuspolitiikan keskeisistä elementeistä. Vuonna 2019 valmisteltiin ihmisoikeusvaikutusten laajempaa arviointia, joka käynnistetään vuonna 2020.

Vuonna 2019 Metsähallitus päivitti saamelaiskulttuuria koskevan yhdenvertaisuussuunnitelman sisällön. Suunnitelman tavoitteiden mukaisesti Metsähallitus lisää henkilöstönsä tietämystä ja ymmärrystä saamelaisten kulttuurista ja oikeuksista.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

LAAJA TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS-SUUNNITELMA VALMISTUI

METSÄHALLITUS ON MUKANA

Vastuullinen kesäduuni 2020 -kampanjassa, jonka tavoitteena on tarjota nuorille enemmän laadukkaita kesätyöpaikkoja ja hyviä kesätyö-kokemuksia. Kampanjan puitteissa tullaan tekemään Kesäduunitutkimus, jossa kesätyöntekijöiltä kerätään kokemuksia ja arvioita kesätyönantajastaan.

Osana vastuullisuusohjelmaa Metsähallituksessa uusittiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2019–2022. Suunnitelma on lakisääteistä suunnitelmaa kattavampi sisältäen laajasti sosiaalisen vastuullisuuden elementtejä.

Metsähallitus edistää suunnitelmalla yhdenvertaisuutta ja poistaa syrjintää sekä työnantajatoiminnassa että palveluissa, jotka on suunnattu asiakkaille, kumppaneille, kansalaisille ja sidosryhmille. Lisäksi suunnitelmassa linjataan toimet saamelaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma täsmentää osaltaan Metsähallituksen toimintatapaohjetta. Suunnitelman avulla varmistetaan, että Metsähallituksen toiminnassa toteutuvat myös vastuullisuuspolitiikan linjaukset kansainvälisistä vastuullisuuden ohjeista ja periaatteista, kuten YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelmasta (Agenda 2030) ja YK:n yrityksiä sekä ihmisoikeuksia koskevista periaatteista.

ANONYymi REKRYTOINTIMAHDOLLISUUS KÄYTTÖÖN

Metsähallitus otti kesäkuussa 2019 käyttöön anonyymin rekrytoinnin mahdollisuuden. Vuoden aikana tätä mahdollisuutta hyödynsivät Eräpalvelut ja Kiinteistökehitys

palkatessaan asiantuntijoita.

Anonyymi rekrytointiprosessi edistää yhdenvertaisuutta ohjaamalla rekrytoivan esimiehen huomion yksinomaan hakijoiden osaamiseen ja kokemukseen. Hakijat valitaan haastatteluun työkokemuksen, koulutuksen, kielitaidon, muun osaamisen sekä lyhyen hakutekstin perusteella. Rekrytoiva esimies saa hakijan yhteystiedot nähtäväkseen vasta sitten, kun hän on merkinnyt järjestelmässä hakijan kohdalle päätöksen haastatteluun kutumisesta. Ikä, sukupuoli, etninen tausta tai muu valinnan kannalta epäoleellinen seikka ei siten pääse vaikuttamaan valintaan. Ne hakijat, joiden kanssa rekrytointiprosessia ei jatketa, jäävät edelleen anonyymeiksi.

HUOLENPITO HENKILÖSTÖSTÄ

PALVELUJA JA JÄRJESTELMIÄ UUSITTIIN KATTAVASTI

Metsähallituksen uudistetun henkilöstöpolitiikan toteuttamista jatkettiin. Uuden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti vakinaisen sekä määräaikaisen henkilöstön työsuhde-etuudet tarkistettiin yhdenmukaisiksi. Lisäksi siirryttiin sähköisiin työsuhde-etuihin lounas- sekä liikunta- ja kulttuurietujen osalta.

Palkkausjärjestelmän uusiminen käynnistettiin, ja se valmistuu vuoden 2020 aikana. Uusi palkkausjärjestelmä tulee sisältämään tehtäväkohtaisen palkanosan sekä työsuoritukseen perustuvan palkanosan. Vuonna 2019 tehtiin myös tasa-arvolain mukainen palkkakartoitus, jossa selvitettiin palkkauksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta sukupuolten välillä. Palkkakartoituksessa vertailtiin eri

palkanosia vaatavuustasoittain miesten ja naisten välillä, ja vertailu ei tuonut esille perusteettomia palkaneroja.

Työterveyshuolto kilpailutettiin ja työterveyshuollon palvelukanavia laajennettiin kattamaan sekä etävastaanotot lääkärille ja hoitajille että entistä laajemmat ja joustavammat mobiilipalvelut. Vuoden 2020 aikana tullaan kehittämään erityisesti mielenterveyden palveluja kokeilemalla digitaalista työpsykologin tarjoamaa ennaltaehkäisevää mielen hyvinvoinnin tukea sekä lyhytpsykoterapiakäyntejä.

Esimiestyötä kehitettiin monin keinoin sekä omin että ulkopuolisin koulutuksin, ja muun muassa Metsäalan Joh-

tamisakatemiaan kursseille osallistui useita Metsähallituksen esimiehiä. Valtion digitaalinen oppimisalusta eOppiva lanseerattiin koko henkilöstölle. Koko henkilöstön kehittämistä vahvistamaan muodostettiin uusi tehtävä, henkilöstön kehittämispäällikön toimi.

HUOLENPITO HENKILÖSTÖSTÄ

HENKILÖSTÖTUTKIMUS MITTAA INNOSTUNEISUUTTA SEKÄ OSOITTA KEHITYSKOhteita

Metsähallituksen henkilöstöpolitiikka perustuu yhteisesti hyväksytyihin arvoihin. Yksilön työkykyä, ammattitaidon kehittymistä, työtyytyväisyyttä ja työturvallisuutta tuetaan ja työyhteisön toimivuus varmistetaan koko konsernissa.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työyhteisön kehittämisalueita seurataan vuosittain toteutettavalla henkilöstötutkimuksella. Vuoden 2019 tulos oli kohtalaisella tasolla.

Henkilöstön vire, joka kertoo, millä tasolla sitoutuneisuus, innostus ja energia ovat, nousi hieman edellisvuodesta ollen hyvää keskitasoa.

Kokonaistyytyväisyyttä mitattiin kuudella mittarilla. Tiimin ja työyhteisön yhteishenkeä ja esimiehen toimintaa

arvostetaan, ja ne saavat paremmat arviot Metsähallituksessa kuin vertailuorganisaatioissa, kun taas johdon toiminta ja toiminnan asiakaslähtöisyys eivät yllä vertailukohteiden tasolle. Oman työn sisältöön ja Metsähallitukseen työnantajana ollaan pääosin tyytyväisiä, ja tulokset ovat samaa tasoa kuin muualla asiantuntijaorganisaatioissa.

TYÖTURVALLISUUTTA KEHITETTIIN

Metsähallituksessa työturvallisuuden kehitys- ja painopistealueet liittyvät valtaosin maastossa tapahtuvaan työskentelyyn. Vuonna 2019 työpaikkaselvityksiä tehtiin yhdessä työterveyshuollon kanssa metsätalouden maastossa työskentelevien suunnittelijoiden töihin sekä Luontopalvelujen luontovalvojien tukikohtiin. Lisäksi selvityksiä tehtiin toimistoihin ja luontokeskuksiin.

Työsuojelun riskienhallintaa parannettiin tekemällä tur-

HENKILÖSTÖ TALKOILI IHMISTEN JA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI »

Metsähallituksen 160-vuotisjuhlavuonna teemana oli #kestäväätekoa. Henkilöstöä osallistui kestävien tekojen tekemiseen erilaisissa vapaaehtoistöissä. Tutustu tekoihin Metsähallituksen Instagramissa!

vallisuusohjeet tuulivoimapuistoalueilla työskentelyyn ja liikkumiseen sekä metsäpalojen huomioimiseksi. Riskienarvioinnissa tuotettiin ohjeet myös vaelluskalojen kutsorakoiden rakentamisessa käytettävään helikopterisorastukseen ja sähkökalastukseen.

Vuonna 2019 työtaturmia oli 41 (2018: 47), joista 10 ei aiheuttanut yhtään poissaolopäivää ja viisi työtaturmaa aiheutti yli 30 poissaolopäivän. Työtaturmien vuoksi menetettyjä työpäiviä oli 362, ja ne laskivat lähes 40 prosenttia edellisestä vuodesta (2018: 586). Työmatkaturmia tapahtui yksi.

HENKILÖSTÖ 31.12.2019 (31.12.2018)

1 130

(1 159)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

974

(1 012)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ MUUALLA
KUIN PÄÄKONTTORISSA

156

(147)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ
PÄÄKONTTORISSA

52

(50)

HENKILÖSTÖN
KESKI-ikä, v

41

(47)

TYÖTAPATURMIA, KRT

364

(586)

TYÖTAPATURMIEN VUOKSI
MENETETYT TYÖPÄIVÄT, KPL

HENKILÖSTÖMÄÄRÄLTÄÄN SUURIMMAT TOIMIPISTEET, HLÖ

125

(129)

ROVANIEMI

73

(66)

OULU

45

(43)

JYVÄSKYLÄ

33

(37)

IVALO

28

(27)

KUOPIO

88

(88)

VAKINAISIA, %

12

(12)

MÄÄRÄAIKAISIA, %

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA, %

34

(32)

NAISIA, %

66

(68)

MIEHIÄ, %

METSÄHALLITUSKONSERNI

42

(45)

NAISIA, %

58

(55)

MIEHIÄ, %

JOHTORYHMÄ

38

(50)

NAISIA, %

62

(50)

MIEHIÄ, %

METSÄHALLITUKSEN HALLITUS

SAAMELAISKULTTUURI

SAAMELAISKULTTUURIN HARJOITTAMISEN EDELITYKSET TURVATAAN

SAAMELAISKULTTUURIN HARJOITTAMISEN EDELITYKSET TURVATAAN

Saamelaisten kotiseutualue käsittää Enontekiön, Inarin ja Utsjoen sekä Lapin paliskunnan alueen Sodankylästä. Alueesta 90 % on Metsähallituksen hallinnassa. Tästä 72 % on Luontopalvelujen hallinnoimia suojelu- ja erämaa-alueita, 13 % Kiinteistökehityksen hallinnoimia luontaistalousalueita sekä 15 % Metsätalouden hallinnassa, josta noin puolet on metsätaloustoiminnan piirissä. Vuonna 2019 saamelaisen kulttuurin huomioimisen takia tästä alueesta kolmasosa oli täysin metsätalouskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa metsätalouskäytössä.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu sovitetaan alueella yhteen siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan. Saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan turvataan Metsähallituksessa sopimus- ja neuvottelumenettelyin sekä tukemalla saamenkielistä viestintää ja kulttuurihankkeita.

Metsähallitus käy saamelaiskäräjälain 9. §:n mukaiset ennakkoneuvottelut saamelaiskäräjien kanssa kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansa-

na. Vuoden 2019 aikana on käsitelty esimerkiksi saamelaiskäräjien kanssa laaditun Akwé: Kon -toimintamallin uusiminen, luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelun kehittämishanke, kalastusta, metsästystä ja maastoliikennettä koskevat kiintiöpäätökset, Mallan luonnonpuiston hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamisesta raportoidaan vuosittain myös Metsähallituksen Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet **(YYV) -raportissa**.

SAAMELAISKULTTUURI

**SAAMELAISTEN YHDENVERTAISUUTTA
EDISTETÄÄN**

Osana vuonna 2019 uusittua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa Metsähallitus päivitti saamelaiskulttuurin edellytyksien turvaamista koskevan yhdenvertaisuussuunnitelman sisällön.

Suunnitelman tavoitteiden mukaisesti Metsähallitus lisää henkilöstönsä tietämystä ja ymmärrystä saamelaisen kulttuurista ja oikeuksista. Erityisesti saamelaisten kotiseutualueella tai saamelaisasioiden parissa työskentelevää henkilöstöä kannustetaan saamen kieliopintoihin ja tuetaan kielikoulutusta mahdollisuuksien mukaan. Henkilöstön rekrytoinnissa saamen kielen ja kulttuurin osaaminen ja tuntemus katsotaan eduksi tehtävänkuvien

Metsähallitus lisäsi saamenkielistä ajankohtaistiedotusta julkaisten yli 70 tiedotetta pohjois-, inarin- tai koltansaameksi.

mukaisesti. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutumisen turvaamiseksi voidaan rekrytointitilanteessa käyttää tarvittaessa positiivista erityiskohtelua.

Saamelaisten kotiseutualueelle tehdään oma luonnonvarasuunnitelma, jonka yhteistyöryhmään kutsutaan edustajat alueellisista ja paikallisista sidosryhmistä ja jossa käytetään Akwé: Kon -toimintamallia. Toimintamallin toimivuutta seurataan ja mallia kehitetään tarvittaessa.

Metsähallituksen liiketoimintojen ja saamelaisten kotiseutualueella toimivien metsäpaliskuntien yhteensovittamisen kehittämisprosessia on valmisteltu yhteistyössä saamelaiskäräjien ja kolttien kyläkokouksen kanssa. Metsähallitus Metsätalous Oy toimii saamelaisten kotiseu-

tualueella vain kohteilla, joista on etukäteen saavutettu yhteisymmärrys paliskunnan kanssa.

Vuosi 2019 oli YK:n alkuperäiskansojen kielten vuosi. Metsähallitus lisäsi ajankohtaistiedotusta julkaisten yli 70 tiedotetta pohjois-, inarin- tai koltansaameksi. Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma sekä kalastajille suunnattu Tuikki-lehti julkaistiin kolmella saamen kielellä. Tavoitteena on jatkossa yhä parantaa sekä saamenkielistä palvelua että ajankohtaisviestintää.

SAAMELAISKULTTUURI

KALASTUKSEN KIINTIÖPÄÄTÖKSET VAHVISTETTIIN

Kalastuksen kiintiöpäätöksiä muutettiin toukokuussa 2019 voimaan tulleen kalastuslain 10. §:n muutoksen jälkeen. Metsähallitus vahvisti loppuvuodesta kalastuksen kiintiöpäätökset saamelaisalueelle vuosille 2020–2022. Sen mukaisesti Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntalaisilla on oikeus lunastaa henkilökohtainen kausilupa viehekalastukseen jokialueilla, jotka ovat lohen ja taimenen nousualueita. Lupa koskee kotikunnassa sijaitsevia, valtiolle kuuluvia jokialueita Teno-, Näätämö-, Tuuloma- ja Paatsjoella sekä Tornion- ja Ounasjoen vesistöissä.

KALASTUSLUPAKIINTIÖT YLITTYIVÄT INHIMILLISEN EREHDYKSEN VUOKSI

Vuoden 2019 kesällä kalastuslupakiintiöt ylittyivät inhimillisen erehdyksen vuoksi kahdella Utsjoen kunnassa sijaitsevalle joella. Lupamyyntijärjestelmään tulleen virheen seurauksena Kuoppilasjoelle (20 kpl) ja Vetsijoelle (100 kpl) lupia myytiin ulkopaikkakuntalaisille kaksinkertainen määrä. Tapauksen johdosta lupamyynnin valmisteluun liittyvät prosessit käytiin läpi ja sisäistä ohjeistusta täsmennettiin, jotta vastaavaa virhettä ei pääsisi jatkossa syntymään.

LAPIN KÄRÄJÄOIKEUS ANTOI PÄÄTÖKSENSÄ VETSIOEN JA UTSJOEN KALASTUSASIOISSA

Saamelaisten vastaajien ilman kalastuslupaa Vetsijoella ja sallitun ajankohdan ulkopuolella Utsjoella tapahtunut kalastus ei Lapin käräjäoikeuden mukaan täytä luvattoman pyynnin eikä kalastusrikkomuksen rikostunnusmerkistöjä. Perusoikeuden rajoittamiselle ei käräjäoikeuden mukaan ollut näytetty hyväksyttäviä syitä. Syyttäjälle on myönnetty asiassa valituslupa, ja asian käsittely jatkuu korkeimmassa oikeudessa.

YHTEISKUNTA

Metsähallitus takaa valtion maiden ja vesien parhaan kestävä hyödyn yli sukupolvien lisäten hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa sekä yhteensovittaa alueisiin kohdistuvia odotuksia vastuullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Yhteensovittaminen ja osallistaminen s. 69

Työtä ja elinvoimaa maakuntiin s. 72

Hyvinvointi ja terveys s. 81

Suurena maanhaltijana Metsähallitus on vastuullisessa asemassa erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa, missä sen toiminnalla on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Yrittäjät, retkeilijät ja eränkävijät tuovat tuloja ja työpaikkoja maakuntiin.

Metsähallitus kumppaneineen edistää luonnossa liikkumista ja siten luonnosta saatavia hyvinvointivaikutuksia. Tavoitteena on innostaa ihmiset liikkumaan ja oleilemaan luonnossa useammin ja pidempään.

YHTEISKUNTA

LUONNON ARVON VASTUULLISTA KEHITTÄMISTÄ YLI SUKUPOLVIEN

Metsähallitus kehittää vastuullisesti valtion maa- ja vesiomaisuuden käyttöä niin, että se hyödyttää mahdollisimman hyvin koko yhteiskuntaa nyt ja tulevaisuudessa. Monipuolisilla suunnittelu- ja osallistamismenetelmillä varmistetaan valtion maa- ja vesialueiden kestävä käyttö. Suunnittelua tehdään kiinteässä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

Metsähallituksen yhteiskunnallisten velvoitteiden, toiminnan tuloksellisuuden ja muiden tavoitteiden yhteensovittaminen edellyttää myös kaavoituksen kautta tehtävää maankäytön suunnittelua. Hyvin tehty kaavoitus kasvattaa kestäväällä tavalla valtion maa- ja vesiomaisuuden arvoa ja luo edellytyksiä monipuoliselle biotaloudelle sekä paikalliselle yrittäjyydelle. Tulevina vuosina tavoitteena on esittää maankäytön ratkaisuihin entistä parempia keinoja ja toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillintään.

YHTEENSOVITTAMINEN JA OSALLISTAMINEN

LAPIN LUONNONVARASUUNNITELMA VALMISTUI

Luonnonvarasuunnittelu on Metsähallitukselle tärkeä työkalu. Laajasti osallistava ja luovia yhteistyömenetelmiä hyödyntävä suunnittelutapa on Euroopan valtion metsäorganisaatioiden mittakaavassa ainutlaatuinen. Lopputulos, luonnonvarasuunnitelma, on toimintaohjelma, joka ohjaa Metsähallituksen kaikkea toimintaa suunnittelualueen valtion mailla ja vesillä suunnitelmakauden ajan.

Vuonna 2019 valmistui **luonnonvarasuunnitelma** saamelaisien kotiseutualueen eteläpuoliseen Lappiin vuosille 2019-2024. Sidosryhmien lisäksi myös kansalaisilla oli mahdollisuus osallistua luonnonvarasuunnitteluun avoimen verkkokyselyn kautta. Suunnitelmassa yhdeksi keskeiseksi teemaksi on ensimmäistä kertaa nostettu ilmas-

toivias toiminta, joka ohjaa niin metsätaloutta, suojelua, virkistyskäyttöä kuin matkailuakin alueella ja toteuttaa siten Metsähallituksen ilmasto-ohjelmaa.

Lapin luonnonvarasuunnitelman toimintaohjelmaan lisättiin myös toimenpiteitä porotalouden huomioimiseksi. Metsähallitus turvaa luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta arvokkaat maisemakohteet sekä porotalouden toimintaympäristöt ja arvokkaat laidunalueet käyttämällä erilaisia hakkuutapoja ja metsänkäsittelymenetelmiä monipuolisesti.

Vuoden 2020 aikana tavoitteena on käynnistää luonnonvarasuunnittelu yhdessä alueellisten ja paikallisten sidosryhmien kanssa saamelaisten kotiseutualueelle. Saa-

Sidosryhmien lisäksi myös kansalaisilla oli mahdollisuus osallistua luonnonvarasuunnitteluun avoimen verkkokyselyn kautta.

melaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi suunnittelussa tullaan käyttämään vuonna 2019 Metsähallituksen ja saamelaiskäräjien yhteistyönä päivitettyä Akwé: Kon-toimintamallia. Suunnitelmasta tullaan käymään saamelaiskäräjälain 9. §:n mukainen neuvottelu.

YHTEENSOVITTAMINEN JA OSALLISTAMINEN

ALUE-EKOLOGISTA VERKOSTOA PÄIVITETTIIN ETELÄ-SUOMESSA, KAINUUSSA JA POHJANMAALLA

Alue-ekologinen suunnittelu kytkeytyy olennaisesti luonnonvarasuunnitteluun. Alue-ekologisessa suunnittelussa varmistetaan sekä metsälain ja luonnonsuojelulain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilyminen että eliölajien leviämismahdollisuudet luonnonsuojelu- ja monikäyttömetsien luontokohteiden välillä. Alue-ekologisen verkoston avulla sovitetaan yhteen riistan elinympäristöjen, maisema-arvojen, kulttuurikohteiden ja virkistyskäytön tarpeita.

Vuoden 2019 aikana alue-ekologisen verkoston päivitykset tehtiin Etelä-Suomessa, Kainuussa sekä Keski- ja

Pohjois-Pohjanmaalla. Raportit valmistuvat kevään 2020 aikana.

VERKOSTON PÄIVITYSTÄ YHTEISTYÖSSÄ KANSALAISTEN KANSSA

Myös kansalaiset ovat voineet osallistua alue-ekologisen verkoston päivitykseen. Yleisötilaisuuksissa ja karttakyselyissä saatiin esimerkiksi Etelä-Suomessa noin 800 vihjettä tärkeistä metsäkohteista, joista lähes 220 päättyi alue-ekologisen verkoston kohteiksi.

Alue-ekologisen verkoston avulla sovitetaan yhteen riistan elinympäristöjen, maisema-arvojen, kulttuurikohteiden ja virkistyskäytön tarpeita.

YHTEENSOVITTAMINEN JA OSALLISTAMINEN

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA VALMISTUI HOSSASSA

Metsähallituksen hallinnassa oleville luonnonsuojelu-, erämaa- ja retkeilyalueille sekä Natura 2000 -alueille tehdään hoito- ja käyttösuunnitelmia. Niiden avulla sovitaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja muun käytön tavoitteita 10–15 vuoden ajanjaksolle.

Vuonna 2019 valmistui **hoito- ja käyttösuunnitelma Hossan kansallispuistolle**. Vätsärin erämaa-alueen suunnittelu oli edelleen käynnissä, ja suunnitelmien päivitys käynnistettiin Nuuksion kansallispuistossa sekä Repoveden kansallispuiston ja Aarnikotkan metsän aluekokonaisuudella. Maakylän-Räyskälän Natura 2000 -alueen

hoito- ja käyttösuunnitelma jätettiin vahvistettavaksi ympäristöministeriöön.

Kansalaiset ja sidosryhmät pääsevät vaikuttamaan hoidon ja käytön suunnitteluun yleisötilaisuuksissa, ohjausryhmissä sekä antamalla suoraa palautetta ja lausuntoja. Pysyviä yhteistyö- ja osallistamiskanavia ovat kansallispuistokohtaiset neuvottelukunnat.

Hoito- ja käyttösuunnitelmien avulla sovitaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja muun käytön tavoitteita 10–15 vuoden ajanjaksolle.

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

ALUEIDEN ELINVOIMAA YLI SUKUPOLVIEN

Metsähallituksen tuottama taloudellinen hyvinvointi jakautuu palkkojen ja palkkioiden, verojen sekä hankintojen ja osinkojen muodossa yhteiskunnan eri tahoille.

Metsähallitus tulouttaa valtiolle vuoden 2019 tuloksesta 138,9 miljoonaa euroa. Valtaosa tuloksesta tuli puunmyynnistä.

LIIKETOIMINNAN YHTEISKUNNALLINEN PANOSTUS KASVOI

Metsähallitus huolehtii liiketoiminnassaan metsähallituslaissa säädettyjen luonnon monimuotoisuutta, virkis-

tyskäyttöä, saamelaiskulttuuria ja porotaloutta koskevien yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteutumisesta. Vuonna 2019 panostukset näihin olivat 77,6 miljoonaa euroa Metsätalous Oy:n osuuden ollessa 75,1 miljoonaa euroa ja Kiinteistökehityksen 2,5 miljoonaa euroa. Kasvua edellisvuoteen oli lähes 15 miljoonaa euroa.

Kaikista yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämisestä raportoidaan vuosittain YYV-raportissa.

LIIKETOIMINNAN PANOSTUS (METSÄHALLITUS METSÄTALOUS OY JA METSÄHALLITUS KIINTEISTÖKEHITYS) YLEISIIN YHTEISKUNNALLISIIN VELVOITTEISIIN 2019 (2018)

milj. €

55,5
(43,9)LUONNON
MONIMUOTOISUUS4,6
(4)SAAMELAIS-
KULTTUURI14,4
(12,5)

VIRKISTYSKÄYTTÖ

3,1
(2,8)

POROTALOUS

77,6
(63,2)
YHTEENSÄ

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

METSÄHALLITUS TOIMII MAAKUNNISSA

Vuonna 2019 Metsähallituksessa työskenteli yli 1 100 henkilöä 39 paikkakunnalla. Henkilöstöstä 86 prosenttia työskenteli muualla kuin pääkaupunkiseudulla. Metsähallituksen henkilöstölle maksetuista palkoista 80 prosenttia maksettiin Uudenmaan ulkopuolelle.

TYÖTÄ JA HYVINVOINTIA TUHANSILLE

Oman henkilöstön lisäksi Metsähallitus tuottaa työtä paikallisille yrittäjille. Metsähallitus hyödyntää toiminnassaan yksityisten yrittäjien tarjoamia palveluja ja tukee siten yrittäjyyttä erityisesti pienillä paikkakunnilla. Metsähallitus ostaa kaikki puunkorjuutyöt, puutavaran kuljetukset sekä ison osan metsänhoitotöistä palveluina alan yrittäjiltä.

Urakointipalvelujen hankinnassa noudatetaan julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Sen pääperiaatteita ovat terveen kilpailun edistäminen sekä yrittäjien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu. Palveluntoimittajat on

myös sitoutettu Metsähallituksen vastuullista ja eettistä toimintaa edistävään toimittajien toimintatapaohjeeseen (Supplier Code of Conduct).

**METSÄHALLITUKSEN HENKILÖSTÖLLE
MAKSETUT PALKAT 2019 (2018)**

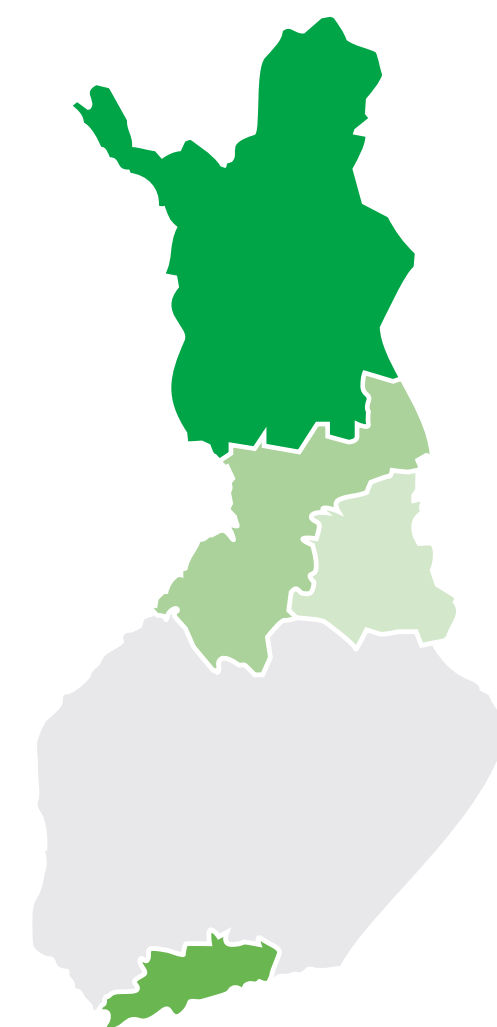
HENKILÖSTÖLLE MAKSETTU PALKKA, €

52 983 332
(52 019 224)**MAAKUNNAT, JOIHIN MAKSETTU ENITEN PALKKAA, €****13 912 869**
(13 943 338)

LAPPI

7 622 763
(7 488 312)

POHJOIS-POHJANMAA

4 587 312
(4 615 941)

KAINUU

10 246 507
(10 316 106)

UUSIMAA

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

**METSÄHALLITUKSEN TOIMITTAMALLA
PUURAAKA-AINEELLA MERKITYSTÄ ALUE-
JA KANSANTALOUDESSA**

Suomen metsäteollisuuden liikevaihto vuonna 2018 oli 32,7 miljardia euroa ja viennin arvo 13,2 miljardia euroa. Metsähallituksen puun osuus metsäteollisuuden liikevaihdosta oli noin 2,7 miljardia euroa (8 %) ja osuus viennin arvosta noin 1,1 miljardia euroa (8 %). Metsäsektorin 62 000 työpaikasta 5 000 työpaikkaa (8 %) perustui Metsähallituksen monikäyttömetsistä tuotettuun puuhun.* Kerrannaisvaikutuksineen työpaikkoja muodostui noin 11 000.

*Laskelma on tehty vuoden 2018 tilastojen perusteella Metsähallituksen **Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet 2019** -raporttiin

** Laskelma perustuu vuoden 2018 tietoihin. Metsähallitus Metsätalous Oy:n osalta seuranta muutettu Metsähallituksen puuhun perustuvan jalostuksen liikevaihtoon perustuvaksi.

**METSÄHALLITUKSEN TOIMINNAN
TYÖLLISYYSVAIKUTUS SEKÄ YRITYSTEN JA
SOPIMUSTEN MÄÄRÄ 2019 (2018)**

Monikäyttömetsien tuottamat metsäsektorin työpaikat, htv*	5 000 (5 000)
Kansallispuistojen, valtion retkeily-alueiden ja eräiden muiden suojelu- ja virkistysalueiden kävijöiden työllisyysvaikutus aluetalouteen, htv	2 593 (2 868)
Metsästys- ja kalastuslupa-asiakkaiden rahankäytön työllisyysvaikutus aluetalouteen, htv	253 (240)
Työllistetyt metsäalan yritykset, kpl	400 (400)
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset suojelualueilla, kpl	675 (652)
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset monikäyttömetsissä, kpl	800 (800)

TALOUDELLINEN HYVINVOINTI 2019 (2018)

Tuloutus valtiolle, milj. €	138,9 (102,9)
Henkilöstölle maksettu palkka, €	52 983 332 (52 019 224)
Maakunnat, joihin maksettu eniten palkkaa, €	
Lappi	13 912 869 (13 943 338)
Uusimaa	10 246 507 (10 316 106)
Pohjois-Pohjanmaa	7 622 763 (7 488 312)
Kainuu	4 587 312 (4 615 941)
Liiketoiminnan (Metsähallitus Metsätalous Oy ja Metsähallitus Kiinteistökehitys) vaikutukset kansantalouteen arvoketjujen kautta, milj. €**	2800 (2500)
Suojelualueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset, milj. €	322 (290)
Erä lupa-asiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonaistulovaikutukset, milj. €	47 (44,1)

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

KANSALLISPUISTOJEN KÄYNTIMÄÄRÄT JA PAIKALLISTALOUDELLISET VAIKUTUKSET KASVOIVAT

Kansallispuistojen ja muiden keskeisten käyntikohteiden käyntimäärät kasvoivat vuonna 2019. Kansallispuistojen käyntimäärät nousivat kaksi prosenttia vuoteen 2018 verrattuna ollen 3,22 miljoonaa käyntikertaa. Valtion retkeilyalueilla käyntimäärä oli 274 000 kasvun ollen neljä prosenttia. Yhteensä käyntejä kansallispuistoihin, valtion retkeilyalueille ja muille virkistyskäytöllisesti merkittävimmille Metsähallituksen hallinnoimille suojelualueille ja retkeilykohteille sekä luontokeskuksiin oli yli 8 miljoonaa.

Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävien suojelualueiden ja ret-

keilykohteiden kävijöiden kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat 322 miljoonaa euroa ja 2 593 henkilötyövuotta vuonna 2019.*** Kävijät toivat kansallispuistojen lähiseuduille 219 miljoonaa euroa, mikä on seitsemän miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2018.

Paikallistaloudellisesti merkittävimmät kansallispuistot vuonna 2019 olivat Pallas–Yllästunturin kansallispuisto (63,1 milj. €), Urho Kekkosen kansallispuisto (40,5 milj. €), Kolin kansallispuisto (19,5 milj. €), Oulangan kansallispuisto (18,2 milj. €) sekä Pyhä-Luoston kansallispuisto (15,3 milj. €).

Myös kalastajien ja metsästäjien vaikutus aluetalouteen oli merkittävä. Eniten aluetaloudellista hyötyä kertyi Itä- ja Pohjois-Suomeen. Erälupa-asiakkaiden rahankäytön synnyttämät kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat yhteensä 46,7 miljoonaa euroa ja 253 henkilötyövuotta.

***Laskettu Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyössä kehittämällä menetelmällä. Menetelmän kuvaus: www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous »

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

Vuosien 2018–2019 aikana on kehitetty matkailun palveluja sekä maastossa että verkkoympäristössä.

KESTÄVÄN MATKAILUN EDELLYTYKSIÄ PARANNETTIIN

Vuosien 2018–2019 aikana on kehitetty matkailun palveluja sekä maastossa että verkkoympäristössä. Esimerkiksi Rokuan ja Syötteen kansallispuistojen sekä Aulangon ja Vallisaaren retkikohteiden palvelurakenteiden kestävyyttä ja saavutettavuutta parannettiin, jotta ne palvelisivat entistä paremmin asiakkaita ympäri vuoden. Loputkin viimeistelyt saadaan päätökseen vuonna 2020.

Kolin kansallispuiston hotellissa ja luontokeskuksessa korvattiin öljylämmitys maalämmöllä sekä ilma- ja vesilämpöpumpuilla. Uudistuksella saavutetaan merkittäviä säästöjä lämmityskustannuksissa. Repoveden kansallis-

puiston luontomatkailuinfraa parannettiin vastaamaan suuren volyymin käyttöpainetta muun muassa siirtymällä kompostikäymälöistä niin sanottuihin imuvaunusäiliöihin.

Saanatunturin portaat valmistuivat syyskuussa. Kyseessä on kivirakentamisen merkittävä pilotti, jossa luontorakenteiden elinkaaren jatkaminen ja kestävyys ovat olleet keskeisinä tavoitteina.

Luontoon.fi-verkkopalvelussa parannettiin saavutettavuutta, mobiilikäyttöä ja matkailuyritysten näkyvyyttä siten, että sivusto entistä kattavammin innostaa lähtemään luontoon ja liikkumaan siellä vastuullisesti. Retkikartta.fi-karttapalvelu uudistettiin kokonaan.

Vuonna 2019 valmisteltiin myös maastopalautejärjestelmän kehittämistä. Tavoitteena on parantaa Eräpalvelujen ja Luontopalvelujen asiakkaiden ja yhteistyöyrittäjien antaman palautteen reaaliaikaisuutta ja vuorovaikutteisuutta. Toteutuksessa pyritään hyödyntämään vuoden 2020 alussa valmistuvia pilotoinnin tuloksia Metsähallituksen Retkikompassi-hankkeesta.

CASE:**EKOLOGISIA LOMAEÄMYKSIÄ »**

Miten lapsiperhe, sinkku tai vaikkapa ikäihmisten yhdistysporukka voisivat matkailla luontoa kohtuuttomasti kuormittamatta? Tutustu kestävään matkailuun!

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

KAAVOITUS JA HANKEKEHITYS NOSTAVAT MAAN ARVOA

Metsähallitus kaavoittaa aktiivisesti omilla kaavahankkeillaan hallitsemiaan alueita, mutta on myös maanomistajan ominaisuudessa osallisena lukuisissa maakunta- ja yleiskaavoissa. Omien kaavojen painopiste on matkailukeskusten asemakaavoissa – erityisesti Pohjois-Suomen hiihtokeskuksissa, ranta-alueiden ranta-asemakaavoissa sekä osin taajamien lähialueiden asemakaavoissa.

Tulevien vuosien kaavoitusten tarpeita varten on käynnissä valtion retkeilyalueiden liiketoiminnallisten edellytysten parantaminen. Ensi vaiheessa laaditaan eri sidosryhmien kanssa yhteistyössä retkeilyalueille yleissuunnitelmat, jotka ovat pohjana tuleville yleis- ja asemakaavoituksille. Ruunaan retkeilyalueen **yleissuunnitelma** valmistui vuonna 2019.

TUULIVOIMAN HANKEKEHITYS TARJOAA RATKAISUJA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄÄN

Metsähallituksen tavoitteena on mahdollistaa valtion alueiden tehokas käyttö tuulivoimassa, kuitenkin muut maankäyttötarpeet ja ympäristöarvot huomioon ottaen, sekä samalla edistää aktiivisella toiminnalla Suomen ilmastotavoitteiden toteutumista. Metsähallitus hankkehtää valtion alueita tuulivoimatoimintaan sopiviksi ja vuokraa niitä alan toimijoille kilpailutukseen perustuen.

Karstulan Korkeakankaan tuulipuiston kaupat viimeisteltiin vuonna 2019. Korkeakankaalle tullaan rakentamaan yhdeksän tuulivoimalaa, ja tuulipuiston yhteenlaskettu teho tulee olemaan noin 43 megawattia.

Metsähallitus on ollut hankekehittämissä yli kymmentä prosenttia vuoden 2019 alkuun mennessä Suomeen asennetusta tuulivoimakapasiteetista.

Google ilmoitti lokakuussa 2019 ostavansa 60 prosenttia Metsähallituksen hankkehtämän Pyhännän kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille sijoittuvan Piiparinmäen tuulivoimapuiston tuottamasta sähköstä. Kokonaisuudessaan tuulivoimapuisto tuottaa uutta vihreää energiaa Suomen sähköverkkoon 211 MW nimellisteholla. Piiparinmäen tuulipuisto tulee valmistuessaan olemaan Suomen suurin tuulivoimapuisto.

CASE:**TUULIVOIMAA MAALTA
JA MERELTÄ »**

Tuulivoimalla on keskeinen rooli etsittäessä keinoja, jotka auttavat Suomea saavuttamaan Pariisin ilmastopimuksen mukasen tavoitteensa eli vähentämään päästöjä 60 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

TYÖTÄ JA ELINVOIMAA MAAKUNTIIN

MATKAILUTONTTIEN KYSYNTÄ TASAISTA

Metsähallitus myi vuonna 2019 yhteensä 113 tonttia. Uusia tontteja vuokrattiin 33 kappaletta. Matkailutonttien kysyntä on vilkasta Lapissa erityisesti Saariselän alueella. Kesällä 2019 Metsähallitus teki sopimuksen matkailuyrityksen kanssa 24 tontin myynnistä Saariselältä seuraavan viiden vuoden aikana.

Metsähallitus käynnistää vuoden 2020 aikana yleissuunnitelmien laatimisen kolmelle valtion retkeilyalueelle. Yleissuunnitelmat ovat pohjana tuleville yleis- ja asema-kaavoituksille, jotka taas parantavat liiketoimintamahdollisuuksia retkeilyalueilla.

MAATA OSTETTIIN ENEMMÄN KUIN MYYTIIN

Metsähallituksen maanostoa ja -myyntiä säädellään maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksella. Metsähallitus hankkii maata määrällisesti eniten Puolustusvoimien ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n tarpeisiin.

Vuonna 2019 näihin tarkoituksiin hankittiin noin 1 600 hehtaaria. Hankintoja toteutettiin myös siemenviljelysten (65 ha) ja luonnonsuojelun tarpeisiin (noin 80 ha). Metsämaata myytiin noin 400 hehtaaria. Koska myydyt kohteet olivat pääasiassa pienehköjä erillispalstoja, myynnit paransivat valtion maiden kiinteistöä rakennetta.

Matkailutonttien kysyntä on kasvussa Lapissa erityisesti Saariselän alueella.

HYVINVOINTI JA TERVEYS

LUONTO HYVINVOINNIN LÄHTEENÄ

Metsähallitus kumppaneineen edistää luonnossa liikkumista. Tavoitteena on innostaa ihmiset liikkumaan ja oleilemaan luonnossa useammin ja pidempään. Luonnossa liikkujat kokevat saavansa monikäyttömetsistä ja kansallispuistokäynneistään merkittäviä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Monikäyttömetsien tienkäyttöselvitysten yhteydessä kävijät arvioivat terveys- ja hyvinvointivaikutukset sekä psyykkisen ja fyysisen kunnon nousun noin 200–300 euron arvoiseksi käyntikerralta. Suojelu- ja historiakohteiden

kävijöistä 87 prosenttia koki kävijätutkimusten mukaan vierailullaan olleen melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijät arvottivat käynnin terveys- ja hyvinvointihyödyt noin 100 euron arvoiseksi.

Metsästäjät ja kalastajat viettivät valtion alueilla yhteensä lähes kaksi miljoonaa päivää. Suurin osa harrasti eränkävintä maksuttomilla oikeuksilla: pilkkimällä, onkimalla tai metsästämällä Pohjois-Suomessa kotikuntansa alueella. Metsähallitukselta eräluvan ostaneet metsästäjät ja kalastajat harrastivat valtion alueilla lähes puoli miljoonaa päivää.

Metsähallituksen monikäyttömetsissä on 36 000 kilometriä kaikille käyttäjille avoimia metsäteitä.

naa päivää. Seurantakyselyn mukaan yhdeksän kymmenestä metsästäjästä ja kahdeksan kymmenestä kalastajasta koki erätien parantaneen hänen hyvinvointiaan.

Asiakastytyväisyys palveluihin suojelu- ja retkeilyalueilla sekä historiakohteissa ja luontokeskuksissa on säilynyt korkealla tasolla ja oli viime vuonna 4,38 asteikolla 1–5.

HYVINVOINTI JA TERVEYS

MONIPUOLISIA LIKUNTAMAHDOLLISUUKSIA

Valtion maat tarjoavat monipuolisia liikuntamahdollisuuksia. Kansallispuistoissa ja muilla suojelualueilla perinteisten patikoinnin, melomisen ja hiihtämisen rinnalle on noussut uusia aktiviteetteja, kuten maastopyöräily, polkujuoksu ja retkiluistelu. Esimerkiksi vuonna 2019 Kollilla tehdyn kävijätutkimuksen mukaan asiakkaat liikkuvat kansallispuistossa lihasvoimin yli miljoona kilometriä. Mahdollisuudet harrastamiseen ja liikkumiseen avaavat ovia esimerkiksi lapsille ja nuorille, joiden luontoyhteys on vasta muodostumassa.

Monikäyttömetsien virkistyskäyttö kohdistuu erityisesti metsästyksen, marjastuksen sekä ulkoiluun. Muita kävijöiden esille nostamia hyötyvaikutuksia ovat luonnon-tarkkailu, kalastus ja koirien kanssa ulkoilu.

Vuonna 2019 päättyneessä **Luonto lisää liikettä** -hankkeessa uudistettiin Hämeen luontokeskus lapsia ja nuoria luontoon houkuttelevaksi Suomen ensimmäiseksi lasten ja nuorten luontoliikuntakeskukseksi sekä luotiin kansainvälisestäikin kiinnostava toimintamalli, jonka tavoitteena on saada lapsia ja nuoria liikkumaan luonnossa enemmän.

**ASIAKASTYYTYVÄISYYS JA
HYVINVOINTIVAIKUTUKSET 2019 (2018),
ASTEIKKO 1–5**

4,21
(4,14)

LUONTOKESKUSTEN, MAASTOPALVELUIDEN
JA LUPA-ASIAKKAIDEN
ASIAKASTYYTYVÄISYYS

4,35
(4,37)

KÄVIJÖIDEN KOKEMAT TERVEYS- JA
HYVINVOINTIVAIKUTUKSET
SUOJELUALUEILLA JA HISTORIAKOhteissa
(SOSIAALISET, PSYKKISET JA FYYSISET)

200–300
(200–300)

MONIKÄYTTÖMETSISSÄ LIKKUJEN
KOKEMAT TERVEYS- JA HYVINVOINTI-
VAIKUTUKSET, €/KRT

HYVINVOINTI JA TERVEYS

YHDENVERTAISIA LUONTOKOKEMUKSIA

Noin miljoona suomalaista tarvitsee liikunnan soveltamista joko jatkuvasti tai tilapäisesti. Vamma tai sairaus voi vaikuttaa merkittävästi liikkumisen mahdollisuuksiin. Vuonna 2019 **Polku luontoon** -hankkeessa järjestettiin yhdessä Soveltava liikunta – Soveli ry:n kanssa palvelumuotoilutilaisuuksia luontoliikuntakohteilla alueellisille toimijoille eri painotuksilla ja teemoilla ja luotiin suunnittelutyökaluja.

Syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten hyvinvointia ja osallistumista voidaan myös lisätä luontoympäristössä tapahtuvan mielekkään toiminnan avulla. Vuonna 2019 Metsähallitus osallistui **Lapin ammattikorkeakoulun vetämään hankkeeseen**, jossa vuosina 2018–2020 kehitetään pysyviä yhteistyömalleja kuntoutustoimijoiden ja luontoympäristöstä vastaavien tahojen kesken.

VIRKISTYSHYÖTYJEN SEURANTA TÄRKEÄÄ PALVELUJEN KEHITTÄMISELLE

Metsähallitus on kehittänyt virkistysyhtöjen seuranta Lapin luonnonvarasuunnitelman yhteydessä pilotoimalla matkapuhelinverkkojen datan hyödyntämistä Ylläs–Levi–Olos-alueen monikäyttömetsien ja Pallas-Yllästunturin kansallispuiston käyntimäärien seurannassa. Matkapuhelinverkon datan avulla saadaan tietoa ihmisjoukkojen liikkumisesta perustuen matkapuhelinverkosta saatuihin anonymisoiuihin tietoihin.

Vuonna 2019 tehdyssä pilotissa tuotettiin päivätasoinen sijaintianalyysi kahdelta viikolta talvella, keväällä, kesällä ja syksyllä 2018. Analyysin perusteella tutkittiin kävijämääriä ja niiden vaihtelua alueen eri osissa eri viikonpäivänä ja vuodenaikoina. Vuonna 2020 jatketaan menetelmän kehittämistä monikäyttömetsien kävijämäärän selvittämiseksi.

UUDENLAISTA SOSIAALISTA KARTTAPALVELUA KEHITETÄÄN

Vuonna 2019 pilotoitiin Evon ja Ruunaan retkeilyalueilla uudenlaista sosiaalista karttapalvelua. Palvelun tavoitteena on avata Metsähallituksen paikkatietoa sosiaalisen median ominaisuuksien kera kaikkien metsässä liikkujien käyttöön. Retkikompassin avulla pääsee myös osallistumaan alueiden käyttöön, kehitykseen ja toimintaan antamalla palautetta Metsähallitukselle tai alueen yrittäjille. Lisäksi käyttäjät pääsevät palvelun kautta jakamaan luontoelämyksiään ja käyttäjäkokemuksiaan valtion retkeilyalueista.

Uusi palvelu vastaa julkisten toimijoiden digitalisaation lisäämiseen, avoimen datan jakamiseen ja vuoropuhelun lisäämiseen kansalaisten kanssa. Palveluun tallentuneet tiedot on tarkoitus julkaista myöhemmin avoimena dataa. Retkikompassin kehitystyö jatkuu vuonna 2020.

HYVINVOINTI JA TERVEYS

VAPAAEHTOISTOIMINTA 2019

117

VAPAAEHTOISTAPAHTUMAT,
LKM

2 091

MUKANA OLEVAT VAPAAEH-
TOISET, LKM

16

VAPAAEHTOISTEN
PANOS, HTV**HYVÄÄ IHMISELLE JA LUONNOLLE**

Metsähallituksen kansallispuistot ja muut suojelualueet tarjoavat mahdollisuuksia vapaaehtoistoimintaan ympäri Suomen. Tyypillisintä vapaaehtoistoimintaa ovat luontoharrastajien osallistuminen lajien havainnointiin sekä talukooleirit, joilla hoidetaan perinnemaisemia niittämällä ja raivaamalla. Myös lasten ja nuorten eräkasvatusta tuetaan vapaaehtoisvoimin.

Vuonna 2019 vapaaehtoiset osallistuivat eniten luonnon ja kulttuuriperinnönhoitoon sekä lajien seurantaan ja hoitoon. Huomattavia tuntimääriä tekivät erityisesti lajien seurannan ja hoidon parissa työskentelevät vapaaeh-

toiset, jotka tekivät muun muassa naalien pesälaskentaa sekä useiden eri lintulajien seurantaan. Vuonna 2020 tavoitteena on laatia tarjolla olevista vapaaehtoistoiminta kohdepankki, jota Metsähallituksen yhteistyötahot ja asiakkaat voivat hyödyntää.

ERÄPERINNETTÄ SIIRRETÄÄN YLI SUKUPOLVIEN

Eräkummitoiminnan ja Eräpassi-koululaisohjelman avulla eräperinnettä siirretään yli sukupolvien. Vuonna 2019 uusia eräkummeja koulutettiin eri puolille Suomea. Eränkävyn kiinnostus etenkin kouluja, mistä merkinä oli, että opettajat tilasivat kouluille Metsähallituksen kalastusleh-

teä Tuikkia. Eräkummitöissä todettiin, että peruskouluopetuksen tukemiseen keskitytään jatkossakin.

Vapapäivänä alaikäiset saavat kalastaa ilmaiseksi useilla Metsähallituksen vapakalastuskohteilla. Vuonna 2019 juhlittiin Vapapäivän 10-vuotisjuhlaa, minkä ansiosta päivän tunnelmat lähetettiin suorana lähetyksenä sosiaalisessa mediassa useilta kohteilta. Vapapäivä laajeni talvilomaviikoilla järjestettäväksi Pilkkivapapäiväksi. Yhteensä Vapapäivään ja Pilkkivapapäivään otti osaa 1 500 lasta ja nuorta perheineen. Vuonna 2020 lapsia kannustetaan yhdessä kumppaneiden kanssa aloittamaan kesälomansa kalastaen kesäkuun Vapapäivässä.

HALLINTO JA JOHTAMINEN

Metsähallituksen hyvä hallintotapa edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja tukee siten Metsähallituksen kilpailukykyä ja menestystä sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Metsähallitus vastaa tytär- ja osakkuusyhtiöidensä omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa säädetään. Metsähallituksen hallitus vahvistaa tytäryhtiöissä noudatettavan hyvän hallinnoinnin periaatteet. Metsähallitukselle vahvistetut politiikat koskevat koko Metsähallitusta, myös tytäryhtiöitä.

Vaatimustenmukaisuutta toteutetaan Metsähallituksessa laajasti. Lakien ja säädösten lisäksi toiminnan eettisyys ja vastuullisuus varmistetaan. Metsähallituksen toimintatapaohjeen ja arvojen mukaisen toiminnan toteutumista seurataan säännöllisesti tavoitteena jatkuva kehitys.

HALLINTO JA JOHTAMINEN

METSÄHALLITUSTA JOHDETAAN YHTENÄ KOKONAISUUTENA

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jota johdetaan ja kehitetään yhtenä kokonaisuutena yleistehtävän mukaisesti huomioiden Metsähallitusta koskeva lainsäädäntö ja julkisten hallintotehtävien erityisasema. Metsähallituksen toimintaa ohjaavat Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset, Metsähallituksen strategia, työjärjestys ja politiikat.

Metsähallituksen keskeiset toimintatavoitteet hyväksytään vuosittain valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä eduskunnassa. Metsähallitusta tulohajaa liiketoiminnan osalta maa- ja metsätalousministeriö ja julkisten hallintotehtävien osalta sekä ympäristöministeriö että maa- ja metsätalousministeriö omilla hallinnonaloillaan. Julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillään liiketoiminnasta ja ne rahoitetaan valtion talousarvioon osoitetuilla varoilla sekä julkisten hallintotehtävien hoidosta saatavilla maksuilla ja tuotoilla.

JOHTAMISPERIAATTEET

Alueilla tapahtuvaa toimintaa ja yhteistyötä vahvistavat alueelliset johtoryhmät, jotka toimivat Lapissa, Pohjanmaan-Kainuun alueella ja Etelä-Suomessa.

Metsähallituksen hallitus huolehtii Metsähallituksen strategisesta johtamisesta, hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Valtioneuvosto nimittää hallituksen jäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Metsähallituksen toimintaa johtaa ja kehittää sekä hallituksen päätösten toimeenpanosta huolehtii valtioneuvoston nimittämä toimitusjohtaja, jolla on pääjohtajan arvonimi. Toimitusjohtaja huolehtii myös Metsähallituksen operatiivisesta johtamisesta sekä siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksiköstä vastaa luontopalvelujohtaja. Metsästystä ja kalastusta

sekä erävalvontaa koskevista julkisista hallintotehtävistä vastaa julkisten hallintotehtävien yksikössä erätalousjohtaja.

Hallituksen käsiteltäväksi vietävät asiat valmistellaan pääsääntöisesti johtoryhmässä, joka avustaa pääjohtajaa ja käsittelee pääjohtajan määräämät asiat. Johtoryhmän kokoonpanosta päättää pääjohtaja, joka toimii ryhmän puheenjohtajana.

Alueilla tapahtuvaa toimintaa ja yhteistyötä vahvistavat alueelliset johtoryhmät, jotka toimivat Lapissa, Pohjanmaan-Kainuun alueella ja Etelä-Suomessa. Alueellisten johtoryhmien tehtävänä on Metsähallituksen kokonaisedun ja synergian varmistaminen sekä yksiköiden

välinen yhteydenpito. Lisäksi johtoryhmät muodostavat Metsähallituksen yhtenäisen kannan ja varmistavat alueellisen näkökulman Metsähallituksen keskitetysti hoidetuissa lausuntoasioissa. Alueelliset johtoryhmät raportoivat sekä Metsähallituksen että vastuualueiden johtoryhmille.

SISÄINEN TARKASTUS

Pääjohtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman. Tarkastustoimien suunnittelua, hankintaa ja seuranta hoitaa riskienhallintapäällikkö Metsähallituksen hallituksen tarkastusvaliokunnan tukena. Sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle ja pääjohtajalle ja saa näiltä toimeksiannot.

RISKIENHALLINTA

ONNISTUNUT RISKIENHALLINTA AUTTAA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA

Metsähallituksen riskienhallinta on olennainen osa johtamista ja päätöksentekoa. Metsähallituksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös onnistunutta riskienhallintaa.

Metsähallituksen riskienhallinnan tavoitteena on

- varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- varmistaa lakisääteisten tehtävien täyttäminen
- varmistaa toiminnan jatkuvuus sekä
- edistää mahdollisuuksien ja tuottopotentiaalien tehokasta hyödyntämistä kunkin toiminnan osalta tarkoituksenmukaisella riskitasolla.

Vastuullisuusriskejä hallitaan osana Metsähallituksen riskienhallintaprosessia. Vastuullisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseen on kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota. Vastuullisuusriskit huomioidaan kaikessa riskienhallintatyössä ja niistä raportoidaan osana riskiraportointiprosessia.

RISKIENHALLINTA 2019

Riskienhallintaprosessia kehitettiin ottamalla käyttöön johtoryhmätason riskienhallintatyöpajat. Niissä on pyritty tunnistamaan ja analysoimaan eri vastuualueiden toimintaan ja vastuullisuuteen liittyviä keskeisiä riskitekijöitä ja niiden hallintatoimia. Lisäksi vastuullisuusryhmä tarkastelee toiminnan vastuullisuuteen kohdistuvia riskejä.

Metsähallitus otti alkuvuodesta käyttöön anonyymien ilmoituskanavan. Sen avulla kuka tahansa voi ilmoittaa Metsähallituksen toimintaan liittyvistä väärinkäytösepäilyistä tai muista vastuulliseen toimintaan liittyvistä epäkohdista. Ensimmäisen vuoden aikana ilmoituskanavan kautta on tullut noin 30 ilmoitusta, jotka ovat koskeneet Metsähallituksen toiminnan eri osa-alueita. Vaikka suuressa osassa tapauksista ei ole selvityksen jälkeen ilmennyt lakien, hyvin tapojen tai ohjeistuksen vastaista toimintaa, on ilmoituskanavassa tullut myös esille joitakin väärinkäytöstapauksia, jotka ovat liittyneet muun muassa epäasialliseen käytökseen ja työnantajan varojen väärinkäyttöön. Kaikki ilmoituskanavaan tehdyt ilmoitukset on käyty läpi ja väärinkäytöksiin on puututtu.

RISKIENHALLINTA

Metsähallitus otti alkuvuodesta käyttöön anonyymin ilmoituskanavan. Sen avulla kuka tahansa voi ilmoittaa Metsähallituksen toimintaan liittyvistä väärinkäytös-epäilyistä tai muista vastuulliseen toimintaan liittyvistä epäkohdista.

Yhteiskunnallinen keskustelu metsien käytön tasosta, metsänkäsittelymenetelmistä sekä metsien ilmastovaikutuksista jatkui vilkkaana, ja sillä on vaikutusta myös Metsähallitukseen kohdistuviin odotuksiin sekä toiminnan hyväksyttävyyteen.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja niihin sopeutuminen otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa. Ilmastonmuutos lisää metsien sieni-, hyönteis- ja myrskytuhojen riskiä ja tuo haasteita puunkorjuuseen. Vuonna 2019 Keski-Euroopan laajoilla hyönteistuholla sekä yleisellä suhdannekehityksellä oli heijastusvaikutuksia Metsähallituksen metsäliiketoimintaan. Keski-Euroopan hyönteistuhot

lisäsivät puun tarjontaa ja vaikuttivat myös kotimaisen puun kysyntään ja hintaan.

Vuonna 2019 valtion mailla ei ollut yhtään laajaa metsäpaloa. Pienempiä paloja oli jonkin verran, mutta ne pystyttiin havaitsemaan ajoissa. Metsähallituksen henkilöstö avusti paloviranomaisia ja huolehti kohteiden jälkivartiinnista.

Vaihtelevat sääolot ja lisääntyvät kävijämäärät vaikuttavat myös Luontopalvelujen toimintaan ja maastossa liikkumiseen. Valtion budjettirahoituksen lisäyksellä pystytään pienentämään retkeilykohteiden korjausvelkaa ja

parantamaan niiden asiakasturvallisuutta. Metsähallituksessa asiakasturvallisuutta pyritään kehittämään jatkuvasti.

Tietojärjestelmiin ja tietosuojaan liittyvät riskit ovat yleistyneet, ja niihin on varauduttu osana riskienhallintaa. Metsähallitus on myös kouluttanut henkilöstöään EU:n tietosuojadirektiivin mukaiseen toimintaan.

PALKITSEMINEN

OIKEUDENMUKAISTA JA MOTIVOIVAA PALKITSEMISTA

Metsähallituksen palkitsemispolitiikkaa ohjaavat valtion omistajapolitiikkaa koskeva valtioneuvoston periaatepäätös sekä Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset 2016–2020. Linjausten mukaisesti palkitsemisen tulee olla oikeudenmukaista ja henkilöstöä motivoivaa. Omistajapoliittisia linjauksia ja niiden myötä myös palkitsemispolitiikkaa uusitaan vuoden 2020 aikana.

Palkitseminen perustuu Metsähallituksen strategian mukaisiin tavoitteisiin ja ohjaa osaltaan konsernin toimintaa haluttuun suuntaan. Metsähallitus ja sen tytäryhtiöt rinnastuvat palkitsemisessa valtion omistamiin, kaupallisesti toimiviin noteeraamattomiin yhtiöihin.

Metsähallituksen hallituksen palkkiot määrää maa- ja metsätalousministeriö. Metsähallituksen hallituksella tai johdolla ei ole tavanomaisista työsuhde-eduista poikkeavia etuuksia eikä lisäeläkejärjestelyjä.

Henkilöstö, johto mukaan lukien, kuuluu tulospalkkio-mallin piiriin. Tulospalkkiojärjestelmä noudattaa valtion omistajaohjauksessa määriteltyjä yleisiä linjauksia. Hallitus päättää tulospalkkiojärjestelmästä, tavoitteista sekä vuosittaisista tulospalkkioista.

Hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat tilikaudella yhteensä 502 892 (2018: 431 271) euroa. Lisäksi maksettiin entiselle pääjohtajalle Pentti Hyttiselle erokorvaus 104 600 euroa.

METSÄHALLITUKSEN HALLITUKSEN JÄSENILLE SEKÄ VALIOKUNTIEN PUHEENJOHTAJILLE MAKSETTAVAT PALKKIOT

Metsähallituksen hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkiot 1.6.2016 alkaen. Kuukausi- ja kokouspalkkiot ovat verotettavaa tuloa.

Hallituksen kokouksia oli 14 vuonna 2019. Hallituksen kokouksissa läsnäoloprosentti oli 95,5 %. Tarkastusvaliokunta kokoontui 8 kertaa ja nimitys- ja palkkiovaliokunta 5 kertaa.

Metsähallituksen hallitus	Palkkiot
Puheenjohtaja	2 000 €/kk + kokouspalkkio 600 €/kokous
Varapuheenjohtaja	1 300 €/kk + kokouspalkkio 300 €/kokous
Muut hallituksen jäsenet	1 150 €/kk + kokouspalkkio 300 €/kokous

Valiokunnat	Palkkiot
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja	1 300 €/kk + kokouspalkkio 600 €/kokous
Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja	1 300 €/kk + kokouspalkkio 600 €/kokous

JOHTORYHMÄ

Liikelaitoksen johtamisessa pääjohtajaa avustaa johtoryhmä. Johtoryhmän jäseninä ovat pääjohtajan määräämät liiketoimintayksiköiden johtajat, Julkisten hallintotehtävien johtaja sekä konserniyksiköiden johtajat.

Apulaisjohtaja
SAMULI SILLMAN
Luontopalvelut

Tietohallintojohtaja
ANNA-LEENA RUUTH

Kehitysjohtaja
TAPIO POUTA

Viestintäjohtaja
TERHI KOIPIJÄRVI

toimitusjohtaja
JUSSI KUMPULA
Metsähallitus Metsätalous Oy

Erätalousjohtaja
JUKKA BISI
Eräpalvelut

Talousjohtaja
HELI LEHTONEN

Luontopalvelujohtaja
TIMO TANNINEN
Luontopalvelut

Pääjohtaja
JUHA S. NIEMELÄ
(1.1.2020 alkaen)

Lakiasianjohtaja
SUSANNA OIKARINEN

Johtaja
TUOMAS HALLENBERG
Kiinteistökehitys
(va. pääjohtaja 26.9.–31.12.2019)

Henkilöstöjohtaja
TERHI VIRES

HALLITUS

Valtioneuvosto nimittää liikelaitokselle hallituksen enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksessa tulee olla yksi jäsen maa- ja metsätalousministeriöstä, yksi ympäristöministeriöstä ja yksi Lapista. Yhden hallituksen jäsenen pitää edustaa liikelaitoksen henkilöstöä ja olla liikelaitoksen palveluksessa.

Valtioneuvosto on nimittänyt Metsähallituksen hallituksen ajalle 1.4.2019–31.3.2022.

PEKKA HAUTALA
jäsen
Luontovalvoja,
Metsähallituksen
henkilöstön edustaja
JHL:n pääluottamusmies
Hallituksen jäsen vuodesta
2019

LIISA TYRVÄINEN
jäsen
Tutkimusprofessori,
Luonnonvarakeskus
Hallituksen jäsen vuodesta
2016

TIMO LAITINEN
puheenjohtaja
Pääjohtaja, Valtiokonttori
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

HELENA SÄTERI
jäsen
Diplomi-insinööri
Hallituksen jäsen
vuodesta 2015

SIMO RUNDGREN
jäsen
Alueiden edustaja, Kolari
Teologian maisteri
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

KAI KAATRA
varapuheenjohtaja
Vesihallintojohtaja, maa-
ja metsätalousministeriö
Hallituksen jäsen
vuodesta 2014

JUSSI SAUKKONEN
jäsen
Metsähallituksen
tarkastusvaliokunnan
puheenjohtaja
Talous-, kehitys- ja
HR-johtaja, Isku-Yhtymä Oy
Hallituksen jäsen vuodesta
2019

JOHANNA IKÄHEIMO
jäsen
Hallituksen puheenjohtaja,
Lappset Group Oy
Perheyriyten liitto, hallituksen jäsen
Työeläkeyhtiö Varma, hallituksen jäsen
FEPI – Federation of European Play
Industry, puheenjohtaja
Lapin korkeakoulukonsernin
neuvottelukunta, puheenjohtaja
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

Tämä raportti kattaa Metsähallituksen ja sen tytäryhtiöiden toiminnan vuodelta 2019. Raportin viitekehyksenä on hyödynnetty GRI-standardia ja raportti vastaa pääosin GRI:n perustason vaatimuksia. Raportoitujen tunnuslukujen valintaa on ohjannut vuonna 2017 toteutettu olennaisuusanalyysi. Vastuullisuusraportoinnin tietoja ei ole, tilinpäätöstietoja lukuun ottamatta, varmennettu ulkopuolisen toimesta.

Lisätietoja raportista ja Metsähallituksen vastuullisuudesta antaa vastuullisuusasiantuntija Hanna Kelola-Mäkeläinen (hanna.kelola-makelainen@metsa.fi).

102 - YLEINEN SISÄLTÖ

GRI-KOODI			SIVU
ORGANISAATION KUVAUS			
102	1-7	Metsähallituksen toiminta, markkina-alueet, toimintamaat ja omistusrakenne	9-15
102	8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	63
102	9	Toimitusketju	73
102	10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Ei merkittäviä muutoksia
102	11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	53-54; 64; 68-70
102	12	Metsähallituksen edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	28; 45; 57
102	13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	31
STRATEGIA			
102	14	Pääjohtajan katsaus	6-7
102	15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	16-19; 88-89
EETTISET TOIMINTAPERIAATTEET			
102	16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	16; 30; 32-33; 59
102	17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	32
HALLITUS			
102	18	Hallintorakenne	86-87
102	19	Vastuunjako	87
102	20	Vastuuhenkilöt	92
102	22-24	Hallituksen valinta, kokoonpano ja puheenjohtaja	92
102	26	Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	87
102	29	Hallituksen rooli vaikutusten ja riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	87-88
102	33	Epäkohtien kommunikointi	88
102	35-36	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen ja sen määrittelyprosessi	90
SIDOSRYHMÄT			
102	40-43	Metsähallituksen sidosryhmät ja vuorovaikutus	22-23
102	44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	23
RAPORTOINTITAPA			
102	45	Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	9
102	46	Raportin sisällön määrittely	26
102	47	Olennaiset näkökohdat	26
102	48-49	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa, tai raportoinnin laajuudessa	Ei muutoksia
102	50-56	Tietoja raportista	93

103 - JOHTAMISMALLI

GRI-KOODI		SISÄLTÖ	SIVU
103	1	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat	35; 59; 68
103	2	Johtamismallin osatekijät	16; 27; 30–31; 87
103	3	Johtamismallin arviointi	35–37; 54; 62

200 - TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

GRI-KOODI		SISÄLTÖ	SIVU
TALOUDELLISET TULOKSET			
201	1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	73–74
201	2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut vaikutukset Metsähallituksen toiminnalle	49–50; 89
201	4	Valtiolta saatu rahoitus	5; 20
VÄLILLISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			
203	1	Infrastruktuuri-investoinnit ja yleishyödyllisten palvelujen tuki sekä niiden vaikutukset	14; 20; 72; 76; 78
203	2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	73–75
HANKINTAKÄYTÄNNÖT			
204	1	Ostot paikallisilta toimittajilta	73–74
KILPAILUN RAJOITTAMINEN			
206	1	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin tai monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	21

300 - YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

GRI-KOODI		SISÄLTÖ	SIVU
LUONNON MONIMUOTOISUUS			
304	1	Toimipaikat, jotka sijaitsevat luonnonsuojelualueilla tai luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävillä alueilla	11; 37
304	2	Toiminnan vaikutus luonnon monimuotoisuuteen	37–45
304	3	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	39–45
304	4	IUCN:n uhanalaisten lajien listalla olevat tai kansallisesti suojeltavat lajit Metsähallituksen vaikutuspiirissä olevilla alueilla	46–48
PÄÄSTÖT			
305	3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	51
305	5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	49–51
YMPÄRISTÖLAINSÄÄDÄNNÖN NOUDATTAMINEN			
307	1	Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen	21; 66
TOIMITTAJIEN YMPÄRISTÖARVIOINNIT			
308	2	Negatiiviset ympäristövaikutukset arvoketjussa ja toteutetut toimenpiteet	36

400 - SOSIAALISET VAIKUTUKSET

GRI-KOODI	SISÄLTÖ	SIJAINTI SIVULLA	
TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS			
403	2	Riskien tunnistaminen, arviointi ja tapausten tutkinta	62
403	3	Työterveyspalvelut, joiden avulla ennaltaehkäistään riskejä	62
403	6	Terveysten edistämiseen liittyvät palvelut ja ohjelmat	61
403	9	Työtapaturmat	62
KOULUTUKSET			
404	2	Osaamisen kehittämiseen ja muutokseen liittyvät ohjelmat	23; 61; 65
MONIMUOTOISUUS JA YHDENVERTAISET MAHDOLLISUUDET			
405	1	Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus	63; 91-92
405	2	Naisten ja miesten peruspalkkojen sekä palkitsemisen suhde	61
SYRJINNÄN EHKÄISY			
406	1	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	32
IHMISOIKEUSARVIOINNIT			
412	1	Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeusarviointi	64
412	2	Henkilöstön ihmisoikeuskoulutus	65
412	3	Merkittävät investointisopimukset, jotka sisältävät ihmisoikeuksiin liittyviä ehtoja, tai joiden yhteydessä on tehty ihmisoikeusarviointi	64
PAIKALLISYHTEISÖT			
413	1	Toiminnot, joissa on toteutettu paikallisyhteisövuorovaikutus, vaikutusarviointi ja kehitysohjelmia	64-65
JULKINEN PÄÄTÖKSENTEKO			
415	1	Poliittiset tuet	Metsähallitus ei maksa tukia poliittisille toimijoille
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			
416	1	Palveluiden terveys ja turvallisuusvaikutusten arviointi	81-82
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			
419	1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	36

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTA- KERTOMUS

[Klikkaa tästä](#)